

2014 m. gegužės 2 d., penktadienis

Nr. 17 (1078) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Pianisto Yundi rečitalis

3

„Sudaužytos širdies istorija“ LNDT

4

Teatrologė Marija Ševcova apie OKT „Žuvėdrą“

5

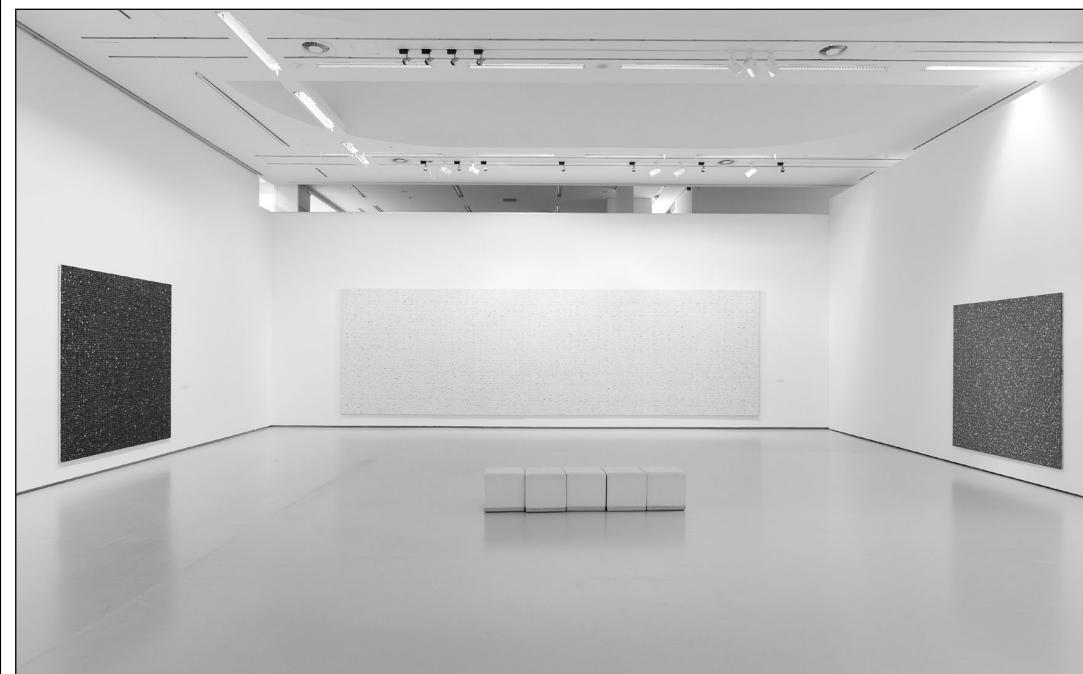
„Naujasis Baltijos šokis '14“

7

Kas yra fotografija(i)?

9

Nauji filmai – „Violeta“

Kęstutis Zapkus, ekspozicijos fragmentas

T. KAPOČIAUS NUOTR.

Pasaulio kodai

Kęstučio Zapkaus tapybos retrospekyva Nacionalinėje dailės galerijoje

Rita Mikucionytė

Kiekvienas Amerikos lietuviu niujorkiečio Kęstučio Zapkaus pasiodymas Lietuvoje – tai išskirtinis įvykis ne tik šalies kultūriniam gyvenimui, bet ir asmeninių egzistencinių apmąstymų plotmejė.

1989 m. Parodų rūmuose surengta jo paroda iš ciklo „Karo vaikai“ sutapo su pertvarkos epochos kulminacija ir Nepriklausomybės aušra. Kita vertus, šie paveikslai atkuria lemtingus aštuonmečio berniuko, kuris 1944 m. bėgdamas nuo sovietų okupacijos patyrė Antrojo pasaulinio karo sumaištį ir išgyveno bombardavimus, o vėliau kartu su motina emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas, išgyvenimus, atspindi dramatišką pasaulio chaosą ir sukrentiantį vertibių krytį. (Šiandien „Karo vaikų“ ciklas man gerokai pranoko Picasso „Gerniką“, mat išprovokavo seriją košmarų su trykstančio krauso srovėmis.)

1992 m. Kęstutis Zapkus vieną semestrą dėstė Valstybiniam dailės institute (dabartinės VDA) Tapybos katedroje. Jo pastūmėta formavosi nauja kūrėjų karta, o profesoriaus ini-

cijuotas jaunuju menininkų grupės „Geros blogybės“ prisistatymas laikytinas naujos institucijos – Šiuolainių meno centro – veiklos pradžia. Kęstutis Zapkus nesureikšmina saviosios pedagoginės patirties, nors yra sėkmingesnai profesoriavęs Pensilvanijos, Prinstono ir kituose Amerikos universitetuose. Vis dėlto Lietuvoje jo diegtas dėstytojo būdas kardinaliai skyrėsi nuo tuomet išgalėjusio uždarumo, nes dėstytojo ir studento atskirties normoms vizituojantis dėstytojas priešpriešino atvirą, jauno žmogaus maštymą keičiančią sistemą. Taigi neatositinkinai į Niujorką studijuoti ir tėsti pasaulinės menininko karjeros išvyko net keli Kęstučio Zapkaus mokiniai,

„Gerųjų blogybų“ nariai – Julius Ludavičius, Aidas Barcikis, Leva Martinaitė-Mediodia, Žilvinas Kempinas.

Iki šiol pamenu stulbinančius intelektų „mūšius“, kuriuos galėjai stebėti per atviras Kęstučio Zapkaus studentų peržiūras, vykstančias visą dieną. Kickvienas jo studentas turėdavo viešai išsakyti ir argumentuotai pagrįsti savo kūrinių sumanymus, atsakydamas į kolegų

ir publikos klausimus. Profesorius specialiai provokuodavo tarpusavio diskusijas, kuriose išryškėdavo ir grupėje egzistavę asmeniškumai. Balsiai išsakytyos skirtingų nuomonių ir pozicijų sankirtos ugđė kūrybinę drąsą ir toleranciją kitaip manančiam. Dėstydamas institute Kęstutis Zapkus daug dėmesio skyrė verbalinei vizualinių idėjų ir individualių gyvenimiškų patyrimų išraiškai, skatindamas savo studentus rašyti kūrybos manifestus, dienoraščius, fiksuoći sapnus ir pan. Iki šiol apie daugybę šio dėstytojo taikytų pedagoginių subtilybių sklinda legendos, net persirašinėjami kai kurie šiandien jau istoriniai tapę jo užrašai.

Šįmet NDG surengta Maestro tapybos retrospekyva ir monografijos „Kęstutis Zapkus. Tapyba ir piešinai“ (sudarytoja – Laima Kreivytė, Vilnius: „Lebwen Art Foundation“, Lietuvos išeivijos dailės fonas, VDA leidykla, 2014) pristatymas – tai atvira kūrybinų užmojų platforma ir didžiulės menininko patirties apibendrinimas. Pasak dailėtyrininkės

NUKELTA | 6 PSL.

Ramybės ir audros metamorfozės

Pianisto Yundi rečitalis Nacionalinėje filharmonijoje

Aldona Eleonora Radvilaite

Plačiai išreklamuotų žvaigždžių komercinių koncertų visuomet laukiama su nerimu. Pripažintų brandžių menininkų daug reklamuoti nereikia. Melomanai būna ne kartą girdėję jų prasmingas kūrinių traktoutes. Neseniai pradėję savo kūrybinį kelią talentingi muzikai dažnai būna mažai žinomi klausytojams arba girdėti tik iš išrašų, todėl išpūdingos reklamos sudomina ne tik profesionalus, bet ir plačiąją visuomenę. Negailima pinigų brangiems bilietams, kurių, beje, neįperka mūsų studentai ar jų pedagogai, o Filharmonijos salę pripildo nelabai susi- gaudantys apie atlikimo meno vertėbes žmonės, negailintys katučių tarp kūrinio dalių ir plojantys atsi- stoje koncerto pabaigoje. Dažnai ir dalį profesionalų apakina jaunu atlikėjų virtuozinis spindesys, ir net nenorima aptarinėti meninių atlikimo aspektą. Daugybės pasaulyje rengiamų tarptautinių konkursų laimėtojai visuomet būna stipriai pa- sirenge techniškai, tačiau įdomių, savitų individualybų tikrai reta.

Idomu buvo pasiklausyti fortepijono aristokratu ir princu vadintomo jauniausio prestižinio XIV tarptautinio Fryderyko Chopino konkursu (2000 m.) laureato Yundi (Yundi Li) iš Kinijos rečitalio Filharmonijos Didžiojoje salėje balandžio 24 dieną. Ketverių metų pradėjės mokytis groti akordeonu, nuo septynės išsiomėjo fortepijonu ir jau aštuoniolikos sužavėjo F. Chopino konkurso žiuri ir klausytojus. Jis – pirmasis kinų muzikas, eksponuo-

Yundi

D. MATVEJEVO NUOTR.

jamas *madame Tussauds* garsenybių galerijoje. Yundi daug koncertuoja visame pasaulyje solo ir su orkestra, išraše keletą kompaktinių plokštelių. 2008 m. buvo sukurtas netgi dokumentinis filmas „Jaunasis romantikas“, kuriamo jam žmogištos pianisto repeticijos bei debiutas su Berlyno filharmonijos orkestru ir dirigentu Seiji Ozawa.

Pasaulyje kritikai puikiai atsiliepia apie išskirtinį pianisto talentą. Apie išrašytus Sergejus Prokofjevo Antrajį ir Maurice' o Ravelio Pirmajį koncertus „New York Times“ rašė: „Imponavo pianisto Yundi Li puiki technika, elegancija ir padūkeliškai šaltakraujiskiā ekspresija.“ Pianistas vadovauja meistriškumo kursams Karališkajame muzikos kolegijė London, Kembrižo ir Pekino Čingua universitetuose, 2012 m. jis buvo paskirtas Sičiuano konservatorijos Fortepijono fakulteto profesoriumi ir prodekanu. Išpūdinga biografija byloja apie išskirtinius pianisto gabumus.

Vilniaus publikai koncerto pirmoje dalyje Yundi paskambino du Fry-

deryko Chopino Noktiurnus, op. 9: Nr. 1, b-moll ir Nr. 2, Es-dur, taip pat Roberto Schumanno Fantaziją C-dur, op. 17, o po pertraukos – dvi bene populiarusias Ludwigo van Beethoveno Sonatas: Nr. 23, f-moll, op. 57, „Appassionata“ ir Nr. 14, cis-moll, op. 27, kurią poetas ir muzikos kritikas Ludwigas Rellstabas pavadinė „Mēnesienos“. Tai meninių vertibių požiūriu atsakinga programa, parodanti ne tik profesinio pasirengimo lygi, bet ir kūrybine brandą.

Du F. Chopino jaunatviški, nuostabaus grožio, skirtingu tonacijų, todėl ir kontrastingų nuotaikų Noktiurnai nuskambėjo labai tyliai, ramiai. Garsai beveik tirpo erdvėje. Noktiurne b-moll pianistas meistriškai „pablizgino“ greitų smulkui natū „deimantinius“ vėriinius. Panašiai – trapiai, ramiai ir gana lyriškai buvo pateikta R. Schumanno Fantazijos I dalis *Durchaus phantastisch und leidenschaftlich vorzutragen*. Išvertus iš vokiečių kalbos – „atliliki visiškai fantastiškai ir aistringai“, kaip ir išprasta traktuoti šią nuostabą muziką. Yundi kūrė savo vaizdinius: vy-

ravo ramūs, lyriniai skambesiai. II dalis *Mäbig. Durchaus energisch* („Saikingai. Energizingai“) dėl greito tempo skambėjo gana ryžtingai, maršiskai, meistriškai švariai. Laibiausiai priimtinia, artima kompozitoriaus norams III dalis *Langsam getragen. Durchweg leise zu halten* („Vesti lėtai, visą laiką tyliai“). Dėl šios dalies „dieviško“ išštumto atlikėjams būna sunku išlaikyti savo bei klausytojų dėmesį. Yundi talentui, atrodo, ypač artima tokia muzika, jis traktavo ją kūrybingai, pateikė įdomių detalių, spalvų, meistriškai valdė tylus skambesius, nors ir nesusilaikė nuo staigū, ryškių ir garsių epizodų. Iš šių kūrinių traktuocių galima buvo suprasti, kodėl pianistas vadinas aristokratu ir princu – jam būdinga vidinė ramybė, puikus, kultūringas tylų frazių traktavimas, santūri laikysena.

L. van Beethoven muzika, atrodo, kol kas Yundi domina savo klasikine tvarka ir galimybe pademonstruoti puikią precizišką techniką, ritmo pojūtį, proga skambinti labai greitai ir garsiai, arba konstruktyviai ir tvarkingai, tyliai dėlioti garsus lėtose dalyse, išlaikant stabilių judėjimą. „Appassionatos“ kraštines dalis jis skambino labai greitai ir garsiai, kaip šaltas, bet pripildytas energijos viesulas, negailestingai lekiantis pirmyn, bet spėjantis preciziškai tiksliai išgroti visas pasikartojančias, greitas natas ir garsų virtines. Antrą dalį *Andante con moto* Yundi atliko labai tvarkingai, ramiai, kokybiskai išklausydamas visus balsus. Gaila, kad variacių kaitoje tarsi nebuvu dramaturginės

prasmės, jokios įtampos.

Buvo įdomu, kaip tylų skambesių meistrui seksis traktuoti „Mēnesienos“ sonatos subtilią pirmą dalį ir kurti ypatingą nuotaiką. Deja, šios muzikos traktuotė visiškai nuvylė. Pastangos skambinti kuo tyliau nebuvo sėkmingos: per gležnai skambėjo ir melodijos, ir boso garsai, įkyria girdėjos tik triolių fonas. II dalis *Allegretto* buvo greitoka, nesuprasta, o III dalis *Presto agitato* – beprasmiskai greita, garsi. Pianistas, deja, publikos džiaugsmui, efektinai akcentavo, forsavo atskirus garsus, akordus. Sonatą užbaigė itin aštriai, kietai, tuo sukeldamas didžiausią klausytojų susižavėjimą, išreikštą atsistojimu ir šūksniais.

Bisui Yundi labai šiltai, švelniai ir saldžiai paskambino kinų kompozitoriaus meilę kūrinėlių su paukščių čiulbėjimo treliais ir gaivaus vėjelio dvelktelėjimais. Tai buvo netikėta – visiškai kitokia interpretacija, kas irodė, jog jo kūrinių pateikimas priklauso nuo suvokimo, kokiu stiliumi traktuoti muziką. Susidarė išpūdis, jog pianistas savitai girdi ir vertina kūrinius, turi puikią techniką. Matyt, jo rytiškai prigimčiai nėra artima kai kurių kompozitorų muzika. Atrodo, kad jo individualybei tinka iliustratyvūs ar modernūs kūriniai, kuriuose jo meistrišumas ir kūrybingumas gali atsiskleisti visa jéga. Kadangi jau dabar pasaulio klausytojai žavisi jo traktuotémis, tikėkimės, jog tai pianisto nesugadins ir nenumašins noro gilintis į muzikos prasmes, tobulėti, o ne džiaugtis šių dienų pasiekimais.

Pasinėrė į muziką

Po festivalio „Kaunas Jazz 2014“

Algirdas Klovė

Džiazo festivalių Lietuvoje išties ne taip jau mažai. Vienas stiliuškai plėtiausiu ir žvaigždėmis gausiausiu „Kaunas Jazz“ šiemet pasuko studentiško ir lietuviško džiazo link. Tiesa, žvaigždžių ir užsieniečių jame netrūko, bet jaunatviškumo veiksnys išties džiugus.

Jau šventiškame festivalio atidaryme Kauno Rotušėje išgirdome du labai talentingus vaikus – trylikametę vokalistę Silvią Leontzio ir šešiolikmetį pianistą Marių Giedrą. Pasiklausius šio mielo ir šviesaus dueto, sunku sulaikeyti nuoširdžią šypseną. Malonu, kad šie žmonės sąmoningai ir savanoriškai pasirinko džiazo muziką kelią ir, reikia tikėtis, keliaus juo sėkminges ir toli. Gaila, kad niekur nepavyko išskaityti, pas kokius mokytojus jie mokosi, bet jų atliekamoje muzikoje galima išgirsti protinę pedagogų patarimų. Girdėjome žūpsnelį vokalinio džiazo standartą, kuriuose

pasijuto abiejų improvizacijos. Ne-

paissant ritminiu pašlubavimui ir nestabilumui, kurie laikui bėgant tikrai išsilygins, buvo gera jų klausyti. jo tik 2012 metais. Talentingi džiazo muzikai ir pedagogo Eugenijaus Vedecko vadovaujamas jaunimas gerai groja puikią muziką, ir tai labai smagu. Ypač miela buvo išgirsti to paties muziko vadovaujamą Vilniaus jaunimo bigbandą „The Magic Time Orchestra“ Vienvièbės aikštėje, lauko scenoje. Šis orkestras jau nebe naujokas festivalyje „Kaunas Jazz“. Jo programos pagrindą sudaro visame pasaulyje populiarūs džiazo kūrinių. Savo dešimtmečiu kolektyvas parengė staigmeną – programą su Klaipėdos universiteto profesoriumi, saksofono ir klarineto virtuozu, didžiuoju džiazo pedagogu, džiazo legenda Pranciškumi Narušiu. Kai girdi ir matai tokio lygio muzikantą, suprantį, kad Lietuva yra laiminga. Nors klarinetas mūsų džiazo scenoje nepelnyta užmirštas, buvo didžiulis malonumas bei atgaiva širdžiai išgirsti gražų, labai kultūringą šio instrumento garsą, nepriskirtingą techniką, aiškų muzikos supratimą ir matyti scenoje didž muzikos žmogų.

Kijevo džiazo mokyklos ansamblis

Symboliška, kad festivalių Kaune pradėjo garsiausias ir žinomiausias šio miesto kolektyvas „Kaunas Big Band“ su pirmaja šio festivalio užsienio viešnia Rūta Dūduma. Ši jauniosios kartos latvių džiazo dainininkė, išbandžiusi save ir kitų stiliumų muzikoje (kas labai jautėsi jos pasirodyme), padainavo keletą gerai žinomų džiazo kūrinelių. Jos interpretacijos tikrai nebuvo tradiciškos ir kartais griežta, gan radikali išraiška net veržesi per kraštus, tačiau dainininkės nuoširdumas ir gera nuotaika deklaravo, kad kitaip ir negali būti. Orkestro repertuarė išgirdome naujų, pačių muzikantų sukurtų kompozicijų, kurios tikrai papuošė šį pasiodymą.

Nesuspėjau išgirsti visų Lietuvos muzikantų, bet girdėjau dar du – Jano Maksimovičiaus trio Kauno sin-

goge ir Ažuolo Paulausko grupę VDU salėje. Janas Maksimovičius gerai mums žinomas muzikas, kurio kūryba labai gražiai iškomponavo sinagogos erdvėje. Tai gana ramos, tačiau emociškai sodrios ir gilių kompozicijos, kurioms tinkamai išgyvendinti buvo pakwesti du labai spalvingi muzikantai. Gal kiek netikėta pamatyti gitaristą Tomą Dicūnų, grojantį klavišiniais instrumentais ir kurianti gražų foną Maksimovičiaus saksofonu skambesiui. Kitas labai įdomus muzikas šiam trio – būgnininkas Aleksandras Kazakevičius, – gerai pažįstamas roko ir popmuzikos gerbėjams, įnešė į kompozicijas kiek kitokios spalvos, gražiai papildydamas skambesį ir pridėdamas jam gyvumo.

Malonu buvo išgirsti būgnininko

NUKELTA | 3 PSL.

Sąmonės labirintai

„Broken heart story (Sudaužytos širdies istorija)“ LNDT

Milda Brukštutė

Istorijos apie menininko gyvenimą mane visuomet gąsdindavo tuomet, kai žiūrovui ar skaitytojui su teikiama galimybė pamatyti vieną iš minimų didžio kūrėjo šedevrų (išskyurus biografijas, kuriose matome tikrus tikrų menininkų darbus). Todėl geriausia išėjimas dažnai atrodo apskritai nerodyti aptariamos kūrybos rezultato, gilinantis vien tik į patį kūrybos procesą. Tačiau kai menininko temą gildenančiam spektaklyje aukščiausią ikvėpimo akimirką išrašytojos sielos gelmių pasigirsta tokios eilutės: „mano širdies daina / tai ekskavatorius ir skalda / tai žuvies pardavimo įmonė / ir menkė šaldytė“, o po to autorę apninka dvasinis pasitenkinimas, suprantai, kad čia jau esama kažkokiu kitokiu, logika ne paaškinamų dėsnų, kad čia (jokiais būdais!) negalima į nieką žiūrėti pernelyg rimtai.

Istorija gana aiški ir atpažįstama. Rašytoja, neatrandanti pusiausvyras tarp gyvenimo ir kūrybos, turi rinktis tarp meno, vadinamo laisve, ir meilės. Nekeista ir tai, kad prie nuro kurti prisišėjo įvairios vaikystės nuoskaudos ir, žinoma, tévams ne itin ja besirūpinant, vienatvė. Tik tiek, kad ši ir taip paprasta istorija dar labiau supaprastinama, taip jai suteikiant nepaprastumo atspalvį: pasitelkiamas kontrastų gretinimas bei viso ko (minties, širdies, sielos...) sudaikinimo, vizualizavimo principas, ižeminant, netgi, sakyčiau, suplastmasinant bet kokius dvasinius dalykus.

Jauna šiuolaikinė suomių dramaturgė ir režisierė Saara Turunen spektakliu „Broken heart story (Sudaužytos širdies istorija)“, kuri pagal savo pačios pjesę pastatė Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, ieško, o ir atranda erdvės pačiamė gyvenimo paviršiuje. Kadangi visas

D. MATVEJEVO NUOTRAUKOS

ATKELTA IŠ 2 PSL.

Ažuolo Paulausko projekta „Evoliucija“: ritminga, šiuolaikinė muzika, gerai suregztas kompozicijas ir profesionalų muzikavimą. Išgirdome gitaros virtuož Gintarė Šulinskė, klaviniinką Raimondą Dauginą, saksofonistą Liutaurą Janušaitį, trimitinininką Valeriją Ramošką ir estų bosiinės gitaros meistrą Heikko Remmel.

Pernelyg didelis išankstinis gyrimas ir liaupsinimas muzikantui kartais daro meskos paslaugą. Po griausmingų pristatymų klausytojas dažnai išgirsta ne visai tai, ko tikėjosi. Taip ir ši kartą atsiskito. Prieš festivalį jaunas norvegų muzikas Marius Nesetas buvo pristatytas kaip saksofonininkas, prilygstantis legendiniam Janui Garbarekui. Na, lėkiau ir aš pasisklausyti savo mėgstamo muziko „dublikato“. Taip, muzikantas gan įdomus, tačiau iki Garbareko dar reikia daug druskos pavalyti... Iš tiesų, jo charakteringas garsas, gražus frazavimas, įdomi muzikinė kūrinė konstrukcija ir geri kolegos muzikantai. Ne visiems patinka akordonas, ypač džiaze, kai kas net pakomentavo, kad verčiau į kvartetą būtų pakviestas pianistas. Prisipažinsiu, ir man iš pradžių panašiai atrodė, bet po Mariuso Neseto ir akordeono meistro Heine's Bugge's kompozicijos, kuri nuskambėjo tiesiog tobūlai, neliko jokių abejonių. Beje,

bai įdomus ir iškinantis buvo kontrabosininkas Petteris Eldhas.

Miela, kai į tavo miestą atvyksta labai geras muzikas – savo jėgų žydėjime, pripažinimo viršūnėje ir geriausio kūrybos periodo metu, o tu gali jį išgirsti. Tikiu, kad tai ne viešu muzikuojančio ar tiesiog muzika besidominčio žmogaus svajonė. Man ši svajonė išspildė su kaupu – išgirdau vieną brandžiausių, spalvingiausių ir įdomiausių žmogaus, labiausiai išpopuliarinusio džiazo gitara, projektą. Tai „Pat Metheny Unity Group“. Šią programą sunuku pavadinti stilistiskai vieninga, tačiau visi elementai, kuriuos vienija ta gan įvairialypė muzika, tarnauja vienai srovei – džiazu išreikštį. Kiekvieno kūrinių kompozicinė forma, mano supratimu, yra ideali. Viskas, ką pamatėme ir išgirdome scenoje, buvo tiesiog didinga, originalū ir nepaprastai profesionalū. Ne šiaip sakau „pamatėme“, nes papasakoti apie tuos instrumentus, kurie užpildė tokią didžiulę erdvę, turbūt ne įmanoma. Visus tuos „pabūklus“, esančius scenoje, Patas Metheny vadina „orkestriunu“, kuris jo repertuaru atsiraodė programoje „Orkestrionas“, kur jis grojo vienas, o ši mechanizmų kompanija atstojo grupė. Turiu paaškinti žodį „orkestrionas“. Tai mechaninis muzikos instrumentas, tarsi grojanti spinta, kurios garsas primena orkestro skambesį.

turinys yra išskaidytas ir išklotas žiūrovui prieš akis (kas aiškiausiai atispindi rašytoją ir jos sielą padalijus į dvi itin kontrastingas dalis ar pabaigoje veikėjams pažerus naivią, spektaklio metu lyg ir turėjusi iškilti klausimų), dėmesį labiausiai traukia ne kurios nors temos skleidimasis, o pasirinkta (ir pjesės, ir spektaklio) forma. Kaip tik ji parodo, kad laisvė fantazijai skleisti galima bet kur, net ir visiškai buitiname, komerciniame pasaulyje. Žiūrėti televizorių čia tokis pat ivykis kaip ir mirtis, širdį atstoja nešiojamas raidas, kečupą – daugybė blizgučių. Taip ir tas paciuotas eileraštis gali būti laikomas skaitytojų dėmesio ir autorės kančią verta poezija. Spektaklis igauna savitos logikos, nes žiūrovui siūloma galimybė persikelti iš jų supančio pasaulio ir patekti į rasačionės moters, kuri, tenka prižinti, nėra labai gili asmenybė, sąmonės gelmes.

Pjesės pasakojimas, kuriantis minčių sekos iliuziją, dėliojamas tarytum labai lengvai, asociacijų principu. Istorija sekā istoriją panašiai kaip mintis sekā mintį: pačioje istorijoje gimsta dar viena, o joje – ir dar viena siužetinė linija. Užtenka tik veikėjai išsijungti televizorių ar nusipirksti sofa, ir veiksmas teiasi: nėra didelio skirtumo tarp kalbų apie meilę, mirtį ar būti (bet kuri iš šių temų suniveliuoja su aplinka ir pavirsta tiek egzistenciniu, tiek buitiniu, tiek išgalvotu, tiek ir tikru nuotykiu).

Spektakli pagyvina vaizdo projekcijos (šviesų ir vaizdų projekcijų au-

Rasa Samuolytė (Rašytoja) ir Toma Vaškevičiūtė (Jos siela)

torius – Ville Seppänenas). Vaizdai ne tik praplečia erdvę, bet ir sukuria įvairius blizgučius atsveriančią estetiką. Nespalvotas, priartintas ir gerokai statiskesnis vaizdas projekcijose, kuriose matome tuos pačius akimirkai nuo scenos pasitraukusius aktorius, nė nebando prisitaikyti prie sceną dažnai užplūstančio bobiškopolisimino maskarado (šis pateisinamas tuo, kad Tomos Vaškevičiūtės vaidinama Siela tėra mini sijonėlius dėvinti ir nuolat besidažanti kvailelė). Taip sukuriamas antras, daug gyvesnis pasaulis ir jam ta gyvybė teisėtai priklauso, juk jis atstovauja visam tam, kas vyksta už pervaargios rašytous kambario ribų.

Šviesų bei garso efektai kiek užgoždavo išties įdomių aktorių raišką. Kartais net atrodydavo, kad jų vaidyba buvo įdomesnė mažiau įpareigojančiame šios pjesės skaityme, dar rudeni vykusiame „Versmės“ festivalyje, kai įvairių režisūrių sumanytū būta daug mažiau. Tuomet,

pavyzdžiu, Rasos Samuolytės rašytoja atrodė dar ūsuotesnė, o Miglės Polikevičiūtės Deicė – katiskesnė, t. y. ryškesnis bei ironiskesnis buvo pačių aktorių santykis su jų kuriamais vaidmenimis. Žinoma, aktoriai vis dar turi galimybę nemažai pasireikšti (ir puikiai ja naudojasi) dėl to, kad atlieka ne po vieną, o po kelis vaidmenis. Tačiau pats laisvės santykis atrodo nelygus: dramaturgija bei režisūra gali sau leisti įvairiausiai tiek logikos, tiek skonio trūkumą (tai panašiau į stilių nei į jaunystės klaidas), o vaidyba – ne, jai kažkodėl jau reikalangas kukumas. Vėliau (režisierei sugrįžus į savo šali) ši spektakli verta pažiūrėti dar kartą: turia slaptą, nors ir nepagrįstą, viltį, kad tuomet išvysime kitą, aktorinio šelesmo bei ironijos kupiną šio spektaklio variantą. Galbūt tuomet jis taps ir linksmesnis, ir tragedesnis – to labiausiai pritrūko stebint pirmajį premjerinį variantą.

Benas Williamsas, vienodai gerai valdantis ir kontrabosą, ir bosinę gitarą, būgnais – Antonio Sanchezas, smarkiai pranokstantis savo scenos konkurentus – „robotukus“, ir pianistas (beje, puikiai dainuojant) Giulio Carmassi, kurio norėjosi išgirsti daugiau. Visi grupės narai turėjo progą pasireikšti ne tik įvairių kompozicijų soliniuose epizoduose, bet ir nedideliuose duetuose su pačiu maestro. O tie duetai buvo tikrai labai gražūs – gerai apgalvoti, atskleidžiantys kickvieno muziko meistriškumą. Pats Patas Metheny sako: „Esu vadovavęs daug talentingu grupei, bet nė viena manęs neįkvėpė taip, kaip ši. Tai viena stipriausiai grupei, kokias esu turėjęs. Su ja niekas nėra neįmanoma.“ Tai buvo nuostabiausias pastaruoju metu mano girdėtas koncertas, o jis mums dovanėjo „Kaunas Jazz“ drauge su „Live Nation“.

Kita didžioji žvaigždė festivalio programoje buvo legendinė, jau keturis dešimtmecius koncertuojanti grupė „Spyro Gyra“. Siemet sukaiko dešimt metų, kai ši kompanija pirmą kartą buvo Kaune. Tai vieną tų kolektyvų, kurių muzikavimo vienoda malonū klausytis ir scenoje, ir iš įrašų, o tai byloja apie didžiulį grupės meninį stabilumą ir susigrijimą. „Spyro Gyra“ pagrojo įvairių kūrybos periodų kūrinių ir šaunu, kad nepaisant stilistinių įvairovės brandumu jie nesiskiria. Taip yra to-

dėl, kad ši grupė niekada nieko nekopijavo. Jie groja tai, kas jiems patiemis gražu. Tai labai protinė, gerai sukonstruota ir tobulai atlitta muzika. Rengini papuošė net keturių koncertų skambėjusios kompozicijos iš prieš 35 metus išleisto albumo „Morning Dance“.

Cassandra Wilson buvo pristatoma kaip ryškiausia festivalio „Kaunas Jazz 2014“ žvaigždė. Jos žemės, gilius balsas, tobula jo valdymo technika, puikus bliuzo muzikos išmėnimas, manau, pateisino daugelio klausytojų lūkesčius. Dainininkės balsą papildė jos grupės muzikinis vadovas Grégoire'as Maret, tobulai grojantis lūpine armonikėle. Lėtoms, lyrinėms baladėms nepakeičiamas buvo pianistas Jonas Cowherdas. Šiame koncerte daugiausiai skambėjo dainos iš prieš dvidešimt metų išleisto albumo „Blue light, till down“. Koncertiniame ture, skirtame šiam albumui pristatyti, dalyvauja ir du įrašus darę muzikai – Lonnie Plaxico (bosas) ir Brandonas Rossas (gitaras). Galbūt šios muzikos labiau norėčiau klausytis jaukesnėje aplinkoje nei sportinė „Žalgirio“ arena.

Rašyti apie tokius didelius festivalius yra be galio sunku, nes juos tinka mai apžvelgti fiziškai beveik ne įmanoma, kai kurie renginiai vyksta panašiu metu arba tolį vienas nuo kito. Todėl atsiprašau – ne viską spėjau išgirsti.

Oskaro Koršunovo režisuota „Žuvėdra“

Įspūdžiai iš trečiojo „Žuvėdros“ rodymo, kurį OKT pristatė festivalio „Sirenos“ programoje

Marija Ševcova

Oskaro Koršunovo režisuotoje „Žuvėdroje“ teatriničios perspektyva akivaizdi nuo pirmųjų spektaklio minučių. Kol žiūrovai renkasi į salę, aktoriai sėdi palei vieną gan siauros spektakliui skirtos erdvės sieną. Vėliau jie imasi savo vaidmenų ir pereina į centrinę, atvirą patalpos dalį, o galiausiai vėl sugrįžta į savo vietas. Kartais jie mimika, lyg aktoriai per repeticiją, sureaguoją į tai, ką kitis personažai sako apie jūs personažą arba apie personažą, su kuriuo jiems netrukus teks vaidinti. Pavyzdžiu, Nelė Savičenko, vaidinanti Iriną Arkadiną, kreivai šypteli ir linktelį galva po Treplevo (Martyno Nedzinskio) replikos, kad jo mama yra keistuolė. Būtent Nedzinskai ir parodo šio spektaklio dvilypumą, pagal kurį aktorių reikia atskirti nuo jo vaidinamo personažo. Iš pradžių jis paprašo žiūrovų išjungti mobiliuosius telefonus (aktorius). Tada atsistoja ir eidamas kreipiasi į juos jau kaip į Treplevo pjesės žiūrovus (personažas). Čia, kaip ir kitur, nepriekaištingai per einama iš aktoriaus į personažą.

Treplevui užbaigus savo kalbą, aktoriai eina prie scenoje jų laukiančių kėdžių. Vienintelė išimtis – Dainius Gavenonis, vaidinantis Dorną ir sėdintis prie priešingos sienos. Gavenonis daugiau ar mažiau įsimaišo tarp žiūrovų, kol galu gale pasirodo kaip Dornas, šioje interpretacijoje pristatomas jogos specialistu. Toks netikėtas įvaizdis pui-kai atskleidžia Koršunovo polinkį į surrealinius suprišinimus. Subtiliai ekvilibrinėje pradinėje kompozicijoje Dorno žiūrovus pasirodo keistokas. Tarsi kuriožiskos jo asanos, kurių paryškina kvailoka plaukų kupeta, nepatakytų į toną. Ir tik ketvirtame veiksme, po Dorno kelionės į užsienį, kur jis sužavėjo Genujos minios, ankstesnės užuominos apie jo išskirtinumą ir jogą sulaukia teisingo rezonanso. Pačioje pabaigoje, kai Dornas teiraujasi apie Niną, jo išsiskirianti išvaizda – dabar tai kostiumas ir atgal sušukuoti plaukai – atrodė įtikinama ir motyvuota.

Nuo spektaklio pradžios iki pabaigos aktoriai vis įsikūryja ir „išsikūnija“ iš savo personažų, pabréždamai, kad jie yra ir nėra tie, ką vaidina. Ir tai daroma labai subtiliai, paprasciausiai ir natūraliausiu būdu, lyg aktoriai iš tikrujų tik repetuotų. Vis dėlto ši repeticija – ne šiaip sau repeticija, o tokia repeticija, kurioje aktoriai taip pasitiki vienas kitu, kad jų vaidyboje nebėlieka jokių pastangų sukurti išpūdį. Tai aukščiausio lygio repeticija, joje nėra aktorių triukų bei technikų demonstravimo. Čia pati aktorių vaidybą atskleidžia puikią techniką, valdomą su tokiu

lengvumu, kad visiškai neatrodo esanti „vaidyba“. Būtent šiuo paradoksui ir buvo paremtas Stanislavskio tyrimas. Žinoma, greta nuostabaus aktorių talento reikia atkreipti dėmesį ir į Koršunovo, kaip režisierius, nuopelnus vedant juos šiuo sudėtingu ir transcendentiniu keliu.

žaitė) spektakliu spektaklyje. Ji išnyra iš už juodos uždangos, slenkia palei galinę sieną, užlipa ant stalo. Jos kūnas įsilieja į apšvietimo sukurtą potvynio ir atostogio efektą, lyg vėjo pustomą dykumos smėlį. Įvairūs stiprūs garsai sinkopuoja jos stilizuotą kalbėjimą, kuris, nors ir savotiš-

kad tyčiotusi iš savo sūnaus meninėj aspiracijų ir nežiūrėtų rimtais į jo meilę Ninai? Tai mes stebime ir pirmame veiksme, ir po nesėkmingos jo savižudybės tarp antro ir trečio veiksmo kažkur už pjesės ir scenos ribų. Koršunovas taip pat nepraleidžia dialogo apie Arkadinos

būt nuoroda į guru statusą, kurį jam suteikia Nina. Greičiausiai tai taip pat yra aliuzija į tai, kuo jis laiko Arkadina – didelį rašytoju.

Tačiau Trigorinas nevertinga savęs kaip rašytojo. Nors Gumauskas vaidmuo yra dviašmenis – ar Trigorino savęs nuvertinimas yra apsimestinis, ar tikras, – vis dėlto mes pasitikime tokiu Trigorinu, kokį mums pristaato Gumauskas. Kitaip tariant, labai abejojame jo rašytojo talentu. Kalbant apie jo gebėjimus sužavėti, Trigorino pastangos suvilioti Niną prie suoliuko, ant kurio guli Treplevo nušauta žuvėdra, yra bergždžios.

Valios, o ką jau kalbėti apie vyriškumą, jam taip pat stinga, tai ypač akivaizdu jo užuominose Ninai apie viešbutį. Ponios, jums tokio nereikia! Tegul Arkadina ji turi! Sprendžiant iš Gumauskos ir Koršunovo nuosekliai piešiamo Trigorino portretą, jie abu su tuo sutiktų. Keičiausia dėl tokio īmanomo / numanomo nuomonės sutapimo yra tai, kad spektaklyje Trigorinas netampa nei juoką, nei gailestį keliančiu personažu. Jis tiesiog yra.

Čia kyla dar vienas hamletiškas klausimas. Kodėl skaisčiaveidė Nina, aistringai ir nuoširdžiai vaidina Gelminės Glemžaitės, taip neteisingai pasirenka? Lyginant Treplevą su Trigorinu, pirmasis gerokai pranašesnis. Tieki išore, tiek vidumi patrauklaus Nedzinskio dėka Treplevas yra gražus, fiziškai stiprus, guvaus proto ir tvirtos moralės. Jis skraido ant pirmosios meilės sparņu, bet Nina pamilsta Trigoriną. Jos pradinį susižavėjimą šiuo veikėjų galime „nurašyti“ jos jaunam amžiui ir patirties stokai, tačiau kodėl ketvirtuoju veiksmu pabaigoje, patyrusi didžiulį sielos skausmą ir kūdikio netekį, ji vis dar jį myli?

Spektaklio pabaigoje šis klausimas suskamba dar aktualiau, nes Treplevas iki galio išlieka gražus ir teisingas. Jo pirmoji meilė iš aistringos peraugo į brandžią, o per dvejus metus, praejusius Čechovo pjesėje, Nedzinskias atrodo pastebimai išaugęs. Rūpindamas Nina per atstumą, atsargiai, kad nepadidintų jos sielvarsto, jis dar sykį įrodo savo tvirto bęs. Spektaklis neatsako į anksčiau užduotą klausimą. Vienas išatsakymų galėtų būti tokis: Nina, kaip daugelis žmonių, nemato to, kas akivaizdu. Juk dažnai nejvertiname tų, kurių yra arčiausiai mūsų.

Ninos aklumas yra lygiagretus Treplevo aklumui – jis savo ruožtu nesugeba ivertinti gerumo kupinosis Meilės. Ir kuo labiau suvoja jas meilę, tuo labiau tūžta. Čia, kaip ir agresijos prieš motiną protrūkiai, Nedzinskias aškiai parodo, kad jo personažas yra pasiekęs ribą. Šios nervų dramos dažniausiai

D. MATVEJEVO NUOTR.

Tai tas pats Koršunovas, praėjusio amžiaus dešimtajame dešimtmetyje su jaunatvišku valiūkiškumu statęs garsiuosius rusų surrealistas Charmas ir Vvedenski, o pradedant „Meistrui ir Margarita“ (2000) ir baigiant „Hamletu“ (2008) atkakliai nagrinėję teatro kalbos idiomas. Tai darydama jis generavo beprotiškas vizijas, kad teatrališkumas gali išlaisvinti žmogų iš jo sielos tamsybę.

Koršunovo polinkis į tamšą pui-kai dera prie natūralios aktorių vai-dybos. Išsiskiria Treplevo vaidmuo, prasidedantis už eilėmis susedusių kitų personažų nugarą. Pastarieji veidais atsiųkė į žiūrovus, – tokiu būdu sukuriamas apgaulingas išpu-dis, kad veiksmas turi prasidėti kažkur publike. Ši apgaulė, deranti prie aktorių įsikūnijimo į vaidmenį ir „išsikūnimo“ iš jo, leidžia Nedzinskui kreiptis į žiūrovą tuo metu, kai jis reikalauja savo kolegų dėme-sio. Savo gestais, lydinčiais Čechovo tekstą, Savičenko iškalbingai demonstruoja neišpasakytas Arkadinos narciškumo gelmes, visą šablönü arsenalą – tą patį, kurį sunaikinti savo „naujomis formomis“ siekė ir Treplevas, ir Čechovas, ir Stanislavskis, ir, panašu, Koršunovas, ieškodamas naujumo.

Koršunovas negali nežinoti, koks svarbus vaidmuo teatro istorijoje tenka „Žuvėdrai“. Ji ne tik sutelkė draugę Čechovą, Stanislavskį, Maskvos dailės teatro kolektyvą ir pirmajį Treplevą vaidinus Vsevolodą Mejerholdą, bet ir sukonzentra-vuoju bendrą energiją į „naujumą“, nuvilkijusį ne tik per Rusiją, bet ir toli už jos ribų. Gali būti, kad daugiau kaip po šimto metų pasirodžiusi Koršunovo „Žuvėdra“ apmasto tuomet gimusį „naujumą“ ir tai, ką tas „naujumas“ gali reikšti šių die-nų teatrui.

Nedzinskai apgaulė sukelia susi-domėjimą Ninos (Gelminė Glem-

kas, neržia ausies kaip nenatūralus. Treplevo ir Ninos spektaklis spektaklyje vyksta sklandžiai, nepaisant kelių užuominų apie nerimą, prasis-ksverbiančių pro vaizdo ir garso raurą, kol netikėtai po Arkadinos kojomis uždegamas popierius ir plykstelėjusi ugnis sutrikdo ramią Treplevo sustatyti žvakę šviesą. Jo spektaklis – kaip ritualas, kurio metu jis uždega aukurą savo motinai. Arkadina pradeda kaltinti savo sūnų dekadansu, užgauliojimais traisko ir šiaip trapią jo savimonę. Jis gi-nasi, kaip moka.

Šios scenos žiaurumas – skausmingai akivaizdus, kas reta „Žuvėdros“ pastatymose. Dažniausiai ji vaizduojama gana komiškai. Ši scena – tarsi Koršunovo negailestingai demaskuojamų motinos ir sūnaus santykį koncentracija. Pati brutaliausia jų akistata laukia trečiame veiksme, kai Arkadina tvarsto Treplevo žaizdą. Iš pradžių Savičenko švelniai ir jausmingai glosto nuogus jo pečiuis ir krūtinę. Tokiu būdu jis pabrėžia Arkadinos geidulingumą, tad galime nutuokti, kuo pagrįsti jos santykiai su Trigorinu. Tačiau netrukus motina ir sūnus pratrūksta abi-puse agresija. Nenurodydami tikrosios priežasties jie kankina vienas kitą, nes negali pakelti skausmo, kuri jems abiem sukélé Ninos ir Trigorino išdavystė.

Arkadainai émus talžyti savo sūnų, psichologinis smurtas peraugia į fizinių. Tas siaubingas vaizdas liudija jos nenaudai ir iškelia kletą klausimų. Kaip gali motina savo tikrą sūnų mylėti mažiau nei bevali ir neištikimai meiluži? Ketvirtame veiksmje Koršunovas neleidžia žiūrovui praleisti pro ausis Treplevo žodžiu apie dvigubą Trigorino neištikimybę – ir Arkadina, ir Ninai. Kitas klausimas: kaip gali motina, būdama net ir tokia didelė egoistė kaip Arkadina, būti tiek egoistiška,

šykištumą, nors ir apipina ji čecho-viškais pajuokavimais. Kaip ir Savičenko, jis tvirtai laiko rankose Arkadinos personažą, suteikdamas šiek tiek erdvės jos sąžinės graužačiai ir daug – šarmui. Vis dėlto jo neužtenka jos narciškumui paslepėti. Ketvirtam veiksmui einant į pabaigą plieninis Savičenko žvilgsnis išduoda, jog Arkadina neturi né kruope-ti žmogų iš jo sielos tamsybę.

Spektaklis neatsako į šiuos klausimus, bet pats faktas, kad juos iškeilia, rodo, kad Koršunovui jie rūpi. Jie turi ryšį su jo „Hamletu“, kuriame motinos ir sūnaus santykiai yra gyvybiškai svarbiū ir ipinti į Hamleto beprotiškės problemą, kuri Koršunovui yra tikra, o ne similiuota arba įsivaizduojama. Neatsitiktinai Čechovo „Žuvėdroje“ jis girdi aiškias nuorodas į „Hamletą“ į neatsitiktinai Hamleto priekaištai motinai dėl nesugebėjimo teisingai pasirinkti yra tarsi „Žuvėdros“ leitmotyvas. Mažų mažiausiai galima jis tokiu laikyti, turint omenyje, koks nepatrauklus ir bejėgis yra Trigorinas. Mes neabejojame Dariumi Gumauskui, kuris, vaidindamas Trigoriną, sako, jog neturi ir niekada neturėjo jokios valios. Šio aktoriaus daromas pareiškimas jo personažo vardu yra toks įtikinantis, kad gali sukelti tik juoką arba šleikštulį.

Gumauskas balansuoja tarsi lynes akrobatas, leisdamas žiūrovams stebeti, kaip jis susilaiko tai nuo savo personažo parodijavimo, tai nuo jo išsižadėjimo. Jo portretas turi ir žaisminges satyros strichų. Gumauskas savo išvaizda – barzda, tamšūs akiniai, putlus veidas – ne-papraستai primena Grotowskį. Pa-našumo efekta dar labiau susipri-a jo sėdésena sukryžiavus kojas, rankų judesiai bei į tolį įbestas žvilgsnis. Ką reiškia šis pokštas, žino tik Koršunovas ir jo aktoriai, tačiau, kalbant apie Trigoriną, tai tur-

Brandžios naujumo paieškos

Kalbamės su „Naujojo Baltijos šoko '14“ vadovu Audroniu Imbrasu

Gegužės 9–15 d. jau 18-ą kartą vyks festivalis „Naujasis Baltijos šokis '14“. Esate jo sumanytojas ir rengėjų komandos vadovas: kaip vertinate renginio brendimą, kaitą? Ar galėtumėte išskirti tam tikrus kokybiinius arba kiekybinius virsmus bei šuolius?

Šiemet pradėjome rimtais svarstyti, ką su festivaliu daryti toliau. Jau keičiame viešinimo kampaniją, turime kitą logotipą, vizualinę stilistiką. Svarstome, kaip ateityje koreguoti festivalio konцепciją.

Šiemet pirmą kartą taip įgtelėjo lietuvių choreografių darbų kokybę. Nebūtinai kuriančių Lietuvoje, taip pat ir gvenančių bei kuriančių užsienyje. Buvo didelė pasiūla, tad teko rinktis, kažko atsisakyti. Anksčiau beveik visos Lietuvos sūluoalkinio šokio premjeros (išskyru valstybinį teatrų pastatymus) įvykdavo būtent šiame festivalyje. Nežinau, galbūt tai tik laikinas reiškinys, tačiau dėl padidėjusio lietuvių kūrėjų skaičiaus reiktų keisti festivalio programą: arba ilginti jo trukmę, arba išplėsti veiksmą visose įmanomose miesto scenose, arba persvarstyti atrankos kriterijus.

Kita festivalio patirtis – tai susiformavęs tarptautinis komunikacijos ir partnerystės tinklas. Nesakome, jog viską išsprendžiame vos spragtelėjė dviem pirmstais, bet pagaliau galime bendrauti ir sulaukti teigiamo atsakymo bei rekomendacijų iš pasaulyje žinomiausių, aktyviausiai gastroliuojančių ir labai paklausią trupių. Kartais derybos užtrunka ne vienus metus. Esame pelnę svečių supratimą dėl itin velyvo finansuojamų projektų paskelbimo bei nenuspējamų rezultatų, – jie laukia kartu su mumis. Tarkim, belgų trupė „Ultima Vez“ laukė mūsų patvirtinimo, ar iš tiesų galės atvykti į festivalį, iki pat kovo pabaigos. Taip intensyviai pasirodantinioms trupėms gastrolių užtikrinimas likus vos porai mėnesių iki renginio datos dažnai būna neįmanoma arba prabangi alternatyva. Didžiosios trupės dažnai atvyksta į Lietuvą už mažesnius honorarus, nei keliaudamos į Japoniją ar Vakarų šalį. Esame priversti supažindinti svečius su posovietinių šalių kultūros finansavimo specifika ir netikruu iki paskutinės minutės. Todėl man gėda už savo valstybę, nes visos tos biurokratinės ir finan-

sinės procedūros, kalendorinių biudžetinių metų nuostatos, viešųjų pirkimų taisyklės, dienpinigų ribojimai *etc.* sukelia atvykstantiesiems nuostabą ir klausimą: „Ar jūs neprieklausote ES? Mūsų valstybė pasirodo kaip atsilikusi varginga šalis.

Neturėčiau skustis, nes festivalio finansavimas šiek tiek padidėjo, bet jei galėtume planuoti kokiaisiai keturiais mėnesiais anksčiau, programa galėtų būti gerokai stipresnė ir atneštų papildomų pajamų.

Kokais principais ar metodais vadovaujatės sudarydami programą? Ką reiškia kuruoti šiuolaikinio šokio festivalį?

Festivali kadaise pradėjau beveik vienas, dabar jį rengia keletas žmonių. Per aštuoniolika metų sudėtis ne kartą keitėsi, tačiau visada siekėme platesnio požiūrio ir gyvų diskusijų. Net turėdamas ilgametę patirtį nesiryžtu įvardinti konkretių kuravimo schemas ar principo. Tai kažkuo primena dėlionę.

Pirmiņ renginio idėją padiktavo anuometinė situacija: Vilniuje šokio spektaklius kūrė tik Nacionalinis operos ir baletu teatras, būdavo sezono, kai net jis neparengdavo né vienos premjeros. Šokiu besidomintis žiūrovai neturėjo beveik jokio pasirinkimo. Gal kas antrą sezono koncertinę programą atnaujindavo „Lietuvos“ ansamblis, atvykdavo „Aura“ iš Kauno. Pirmios festivalio programos siekė pasiūlyti įvairesnę „sezono porciją“. Pirmausia sudarėme sąlygas pasirodyti kolegom iš savo padėtimi artimos Rytų Europos bei Rusijos, kur tuo metu viskas tik kūrėsi. Pradžią žymėjo draugiškas šokio bendruomenės ryšių mežgimai ir pokyčių tarptautiniu mastu skatinimas.

Charakteriuodamas programos struktūrą, išskirčiau keturis pagrindinius blokus: lietuvių scena, Baltijos ir kitos buvusios sovietinės šalys, Šiaurės šalyse ir lietuvių pasaulis – nuo Prancūzijos ir Kanados iki Afrikos ar Izraelio. Vienas kriterijus – geografinė amplitudė, o kitas – kuo didesnė žanrus, stilių, krypcijų, tendencijų įvairovė.

Nusakyti meninius kriterijus sudėtingiau, nes skirtiniams blokams jie taikomi nevienodai. Žiūrovai dažnai susidarydavo eklektišką vaizdą – nuo pradedančiųjų bandymų iki pasaulio pripažintų žvaigždžių. Prieš de-

šimtmetį programa galėjo atrodyti taip: besiformuojanti ir ieškanti lietuvių ar baltarusių sceną, dvieji dešimtmečiai anksčiau už posovietines šalis šiuolaikinį šokį plėtoti pradėję skandinavai ir Wayne'as McGregoras iš Didžiosios Britanijos su futuristinėmis idėjomis, jungiančiomis judesj ir technologijas, kūną ir intelektą.

Dar viena svarbi siekiama ybė – pristatyti kuo naujesnius darbus. Šiemet labai džiaugiamės galėdami suteikti erdvę pirmajai užsienio premjerai, – Danijos šokio teatro spektakliui „Juodasis deimantas“ (choreografas Timas Rushtonas).

Ar buvo minčių kviečti kuratorių ar konsultantą iš šalies?

Dėl minčių finansinių priežascių manau, kad tai visiškai neįmanoma. Nebent tas žmogus prisiimtų visišką atsakomybę ir rizikuotų kartu. Bent jau nevyriausybės, nebužudžinės organizacijos Lietuvoje kol kas negali sau leisti taip eksperimentuoti. Pasūlymų koprodusuoti ar kitaip veikti kartu sulaikiamė fikrai nemažai, bet dažniausiai tenka atsisakyti.

Šių metų festivalio moto – „Energija, kuri keičia“. Kas Jus motyvuoja, suteikia energijos ir neleidžia pavargti jau tiek metų?

Komandos sudėtis po truputį kita, pasipildo, atsinaujina. Tai skatiniai ir programos pasikeitimus. Energijos įneša tie žmonės, kurie tiki tuo, ką daro. Ir daro tai kryptingai bei energingai. Pats šiuolaikinis šokis yra energija, kuri keičia visuomenę – ne tik Lietuvos.

Kalbėjote apie lietuvių choreografų suklastėjimą. Teatologai konstatuoja, kad šalies teatrinei tradicijai trūksta proveržio, naujumo, eksperimentų, o šiuolaikinio šokio atstovai bando laisviau konceptualizuoti kūnį ir ieškoti naujų performatyvių raiskos galimybių. Ar galėtume apibūdinti lietuvių šiuolaikinio šokio pokyčius?

Išsamiam atsakymui reikėtų ištisos studijos. Priklauso nuo vertinimo konteksto. Globalesniame lygyje tikrai dar nesame išsiskiriantys ar unikalūs. Viskas plėtojama kaip ir daugelyje Rytų ar Vidurio Europos šalių. Šiek tiek skiriasi technika, judesių kokybė ir amplitudė, bet esame dinamiškų paieškų kelyje. Teat-

lanki. Ji toleruoja Dorno šiurkštumą, kai šis jai iš burnos ištraukia kramtomą tabaką. Ji susitaiko su savo motinos Polinos pastangomis lyginti savo bevlitišką meilę su dukros. Dornas, Polinos meilės objektas, višaip stengiasi išvengti jos emocinių protrūkių. Savo ruožtu Dornas, tokis, koki jis vaizduoja Gavenonis, bėga nuo atsakomybės ir pasirodo nė kiek ne mažiau bestuburis negu Trigorinas. Moterys, būkite budrios: tai dar vienas, kurio reikėtų vengti.

Koršunovas nedvejodamas parodo, kad kiekvienas „Žuvėdro“ per-

„Juodasis deimantas“

M. FLURI NUOTR.

nesibrauti į kitas teritorijas.

Noriu pasiteirauti apie programos naujoves ir struktūrinius pokyčius.

Tai susiję su nauju žmonių įsijungimiu. Ingrida Gerbutavičiūtė, baimosi šokio kritikos ir dramaturgijos studijas Berlyne, prieš trejus metus inicijavo „ne(w)kritikos“, t.y. kūrybingo rašymo apie šokį, dirbtuvės. Tai skatina analitinio lauko plėtrą, formuoja ne tik šokį kuriančiųjų, bet ir stebinčiųjų bei vertinančiųjų potencialą. Justina Brazaitė ne tik atlieka logistikos darbus, bet, inicijavusi šokio filmukų programą, siekia į procesą įtraukti interneto bei naujuju technologijų vartotojus ir sulaukia atgarsio virtualioje erdvėje. Tų pokyčių galėtų ir turėtų būti daugiau. Deja, kai ko tenka ir atsisakyti. Pavyzdžiu, iš pradžių festivalyje rengdavome seminarus šokėjams ir visiems norintiems, vėliau susibūrėme į atskirą tarptautinę Vašaros šokio mokyklą, puikiai kuriamą Auksės Luisaitės.

Kokios ateities vizijos, perspektyvos, numatomos naujovės?

Yra daugybė nuostabių trupių ir šokio spektaklių, kuriuos nusipelnė pamatyti Lietuvos publiką. Kol kas jis tebegyvena savo iškame kultūrinės informacijos gete. Paprastai randamas pateisinimas – neva esame maža neturtinga valstybė. Bet ar būdami neturtingi nesame verti skaityti Shakespeare'o vertimų? Manau, didžiausias turtas yra intelektas, gebėjimas kritikai, savitai mąstyti ir vertinti pasaulį. Tikrai dar nesame išsémę pasaulinių aruodų.

KALBĖJOSI AKVILĖ EGLINSKAITĖ

taklyje jų daugiau nei pjesėje, nes Koršunovas juos ne tik pabrėžia, bet ir sustiprina sukurdamas epilogą iš trijų Shakespeare'o „Hamleto“ fragmentų, tarp kurių yra ir „būti ar nebūti“. Ir „Hamlete“, ir „Dugne“, ir „Žuvėdroje“ „būti ar nebūti“ kalba apie savižudybę. Nors savižudybės vaidmuo visuose trijuose spektakliuose – esminis, Koršunovas niekada neišleidžia iš akių jos buvimo tarp kūtų. Tie „kiti“, kaip socialinis principas, yra susiję su meile, o Koršunovo spektakliuose – su meilės stoka. Būtent šiame nesančios, nepasiekiamos

meilės kontekste Koršunovo „Žuvėdra“ yra sielos dugno projekcija.

Koršunovo žvilgsnis į šį dugną aiškus ir šis blaivus požiūris gali sutrukdyti spektakliui atsidurti ant didžiųjų aistrų krašto. Jos kaip pragaro ratai priverčia žiūrovą peržengti savo paties ribas ir sudaužo širdį. Tik laikas ir režisierius darbas su OKT aktorių trupe parodys, kiek toli ši „Žuvėdra“ nori ir gali skristi.

„Critical Stages“, 2014 m. vasaris
IŠ ANGLŲ K. VERTĖ
JUDITA GLIAUBERZONAI

ATKELTA IŠ 4 PSL.

vaidinamos scenos prikyje, be kėdžių ir kitų trukdžių, tarsi per repercūciją. Rasa Samuolytė kuria Mašos vaidmenį švelniai, neperspaustama jos nepakeliamos nevilties. Ji nukreipia ją į Medvedenką. Čia Koršunovas pabrėžia domino efektą: Treplevo pykstas Mašai pereina į Mašos pyktį Medvedenkai. Juk ji ištekėjo iš nevilties ir savo neviltį išleja ant jo – puiki Samuolytės psychologinė įžvalga.

Kitais atžvilgiais Maša gana nuo-

Pasaulio kodai

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Laimos Kreivytės, „žiūrovas galės skaityti knygą ne tik kaip dailininko kūrybos istoriją, bet ir kaip erdvinių bei konceptualų parodos žemėlapį“ (p. 7). Taigi pasinaudosime šiuo pasiūlymu.

Užsukusi į NDG knygyną, toliau stabtelčiau galerijos fojė prie Informacinių centro, kur 42 minutes praleidau žiūrėdama 1980 m. sukurtą Jerry’io Gambone’s filmą „Su dažais ant drobės: Kes Zapkus“. Tai neišsemama vaizdo medžiaga – taiklus įvadas į didžiulę retrospektyvinę ekspoziciją. Turiu omeny daugiau kaip prieš trisdešimt metų išsakyta menininko kūrybos *credo* ir nufilmuotas darbo proceso akimirkas, kurios atskleidžia kaskart vis kitus alinančio kelių mėnesio triūso rezultatus. Čia ypač svarbus fizinius menininko buvimas paveiksle (išvaikščiotas kickvienas didžiausios drobės centimetras), smulkiausios detalių išprasmimasis rankos judejus (peršasi mintis „as taip negalėčiau“), metodikas šilkografinio tinklelio kilnojimas... O kur dar psychologinis menininko portretas, kurio atšvaitus šiandien įžvelgiame jo mokinii laikysenoje...

Šiame filme išgirstame ir esminius Kęstučio Zapkaus kūrybą apibūdinančius žodžius, kuriuos tuo pat papildome naujausioje monografijoje išsakytomis autorius mintimis. Kalbėdamas apie savo kūrybą ir jos kaitą Kęstutis Zapkus koncentruoja mūsų dėmesį į „se-miotinių ir informacinių laukų žymė-

jimą“, „nehierarchinį modalumą“, „vienalaiškumą ir kompleksiškumą“, „visiškai perkomponuotą ir abstrakčiai artikuliuotą lauką“. Pats menininkas prisipažista, kad dar studijų metais daugybę dalykų išsiaiškino „kasdien eskiuodamas, jungdamas ir formalizuodamas Picasso, Miro, Leger, Beckmanno, Gorky, Mattos, De Kooninga, Matisse’o ir Mondriano naudotus ženklus“ (p. 11). Anot jo, „Čikagos meno institute mokykla įkurta muziejuje, o pakelui i paskaitas tekdavo praeiti pro Poussino, Tiziano, Veronese, Vermeerio kūrinius, „La Grande Jatte“. Mane labai domino tai, kasvadinama „didžiajų tapybos tradicija“ (p. 88) Keletas filmo fragmentų pertekliai ir jo vedamų pa-skaitų atmosferą, primenančią dėstymo Lietuvos praktiką.

Simboliška, kad Kęstučio Zapkaus balso įrašas iš fojė atsklinā į parodos ekspoziciją. Ją apžiūrime rankoje laikydami parodos kelrodži-lankstinuką su autorius rašytais pa-veikslų apibūdinimais (beje, beveik visas tiražas išdalintas pirmajai parodos savaitė, tad rekomenduojama naudotis salėse esančiais egzemplifioriais). Todėl banalių klausimų „kā menininkas norėjo pasakyti“ žiūrovui neturėtu kilti. „Norėčiau, kad mano darbai būtų vertinami pirmiausia atsižvelgus į tai, ką bandau jais pasakyti. O jei žiūrovas panorėtų suteiki jiems gyvenimą už šio suvokimo lauko, pasirinkdamas vieną ar kitą interpretacijos būdą, –

tai jo paskesnė teisė. Rodos, savitas mano žvilgsnis yra pirminis veiksnys, leminantis visas mano paveikslų išraiškos galimybes, tad jis ir turėtų tapti pirmuoju objektyvu, pro kurį juos derėtų matyti. Kūriny turėtų išlaikyti žiūrovo žvilgsnį tol, kol jo sąmonėje truktų mintijimo procesas, panašus į darbo kūrimą“, – teigia Kestutis Zapkus (p. 11).

Sutinku, kad autorius nuorodos itin svarbios, ypač kai kalbame apie jo minčių ir vaizdų kaitą aprépiantą retrospektyvą. Per personalinę ekskursiją su Kęstučiu Zapkumi, kurią dokumentavio ir „Jansas TV“, menininkas vis kviečia pažiūrėti jo darbus iš arčiau. Dabar suprantu kodėl. Atskiruose paveikslų segmentuose slypi begalinė energetinė įkrova, lydima neoninių šviesuliu ir ranka tapytu detalių, kurios lemia kompozicinės sistemos kodavimą. Vis dėlto „linjinis“ chronologinis ekspozicijos žiūrėjimo principas (ejimas iš kairės į dešinę ir ne kitaip, kurio tvirtai laikosi autorius, man kelia vidinių prieštarių, tad lyg vaikui norisi nepaklusti ir nukrypti ieškant savo vieškelio.

Monografijoje, kurią galima NDG ne tik išsiguti, bet ir parodoje pavartyti, net kelios žymios dailtyrininkės – Laima Kreivytė, Lucy R. Lippard, Marjorie Welish, Sandra Skurvida – detaliai analizuoją Kęstučio Zapkaus kūrybą. Nepamirškime ir autentiškų čia publikuotų paties menininko pasiskymų. Taigi papildomi komentarių tarsi neberekalingi, ypač

Ekspozicijos fragmentas

T. KAPOČIAUS NUOTR.

kai disponuojame tokiu plačiu reikšminiu žodžiu, nusakančiu Kęstučio Zapkaus kūrybos esmę, arsenalu:

„užkoduota ženklu kalba“, „žvaigždėlapio ir simfonijos partitūros jungties“, „apmaštomas Cezanne’o, Matisse’o, Mondriano ir Michelangelo palikimas“ (Laima Kreivytė, p. 8); „ritmiškos, skrupulizingai ir pa-slaptingai sutvarkytos spalvos / erdvės jūros“, „smulkiai teptuku „suausti“ paviršiai“, „struktūrinė meistrystė“ ir „jausminės sistemos“ (Lucy R. Lippard, p. 70, 71, 72); „*De Stijl* įkvėpta atomizacija“, „virtuoziškai orkestruoti plėkštumos“, „serijinės metodas“, „chromatinis puantilizmas“, „ritminė moduliacija“, „neapibrėžtumas derinamas su enciklopedišku-mu“ (Marjorie Welish, p. 87, 88, 89, 92); „kontinuumas“, „istorizmas“, „indeksinis simbolizavimas“, „simultaniškumo principas“, „duome-

nu bazė“ (Sandra Skurvida, p. 125, 126, 131).

Pasidalinsi tik keliais potyriais. Visa paroda alsoja polifoniškumu, aplėbiančiu ir kelių temų viename paveikslse pulsavimą, ir barokinį dėmijų bei linijų veržlumą, ir užslėptą Zapkaus „kietojo disko“ informaciją, ir ekspozicinės erdvės architektūrą su iki šiol nematytomis lubų bangomis. Ilgiausiai išstovėjau ties „Marso violetine“ (1973), panardžiau paveikslę erdvėje taip, kad prieš akis pralékė visas gyvenimas lyg keliaujant amžinuoju tuneliu į anapusybę...

Paroda veikia iki birželio 1 d.

Nacionalinė dailės galerija

(Konstitucijos pr. 22, Vilnius)

Dirba antradieniais–trečadieniais, penktadieniais–šeštadieniais 11–19 val., ketvirtadieniais 12–20 val., sekmadieniais 11–17 val.

Paraštės

Sueiliuota hiperrealybė

Nedidelėje knygoje „Lietuviu poezlja“ Justina Jokūbaitytė spausdina pačios surinktą naujuojų laikų tautosaką. Dėl jos jai neprireikė važinėti po gūdžias provincijas ar kaimus – juk talentingi poetai žino, kad poezija glūdi artimiausioje aplinkoje. Dėl jos nereikia kopti aukštai į kalnus ar išgyventi ekstazės: ji yra ranka pasiekama. Todėl Justina pasiekė kompiuterį, pri-jungtą prie interneto, ir tai, ką ten surado, apdorojo tik minimaliai.

Svarbiausias J. Jokūbaitytės, kaip autorės, tikslas buvo iš tūkstančių komentarių atsirinkti „stipriausius“, paveikliausius, išsimintiniausius. Kaip poetai susikoncentruoja į savo jausmą ar mintį, taip knygos autorei susikoncentravo į vieną opiausiu ir aktualiausiu temų – emigraciją. Komentarių ta tema buvo susisteminti ir intuityviai sudėlioti J. Jokūbaitytei tinkamiausia pasirodžiusia tvarka. Šiekdoma kuo labiau išsaugoti autentiškumą, tautiečių pasiskymą ji netaisė, nešlifavo, tik sudėliojo jų dažnai skubotai surašytas mintis į tradicinę eileraščio struktūrą. Šį kartą „liaudies dainos“ liko neharmonizuotos, o tokios, kokioms yra – nesušukuotos, „nervinges“, kartais necenzūrinės, pilnos kladų ir neaiškumų. Kaip ir mus supantį sudėtinę, negailestingą realybę.

„Lietuviu poezlja“ formos atžvilgiu labiausiai stebina savo postmodernumu. Galbūt pati to nežinodama, savo sumanymu autorė „pataikė“ tiesiai į postmodernizmo šerdį, tiksliai užčiuopdama jo esmę. Rinkinio tekstai atskleidžia vienos tiesos nebuvinimą, jos pliuralizmą. Knygelėje tarsi dainuojama apie tą patį dalyką, bet kiekvienas traukia savo dainą. Šios dainos niekuomet nesusijungs į darnų chorą, šloviantį vienintelį visiems priimtiną ir kiekvieno asmeninę tikrovę atitinkantį pasaulio matymą. J. Jokūbaitytės funkcija buvo neleisti šiam chorui tapti kakofonija, garsų kramtiniu – tam reikėjo surasti tokį skirtingų pasiskymų bendrą ritminę struktūrą. Iprasta eileraščio forma tapo visus komentarus jungiančiu „stuburu“, leidžiančiu šiam nedarniam komentuotojų chorui judeti, kvėpuoti ir būti gyvam. Kad toks chororas pajėgas savais, nekanoniskais būdais susiderinti ir puikiai atliliki bendrą kūrinį, irodė Žygimanto Kudirkos, Anželikos Nikelevičės ir Artūro Dubakos daugiabalsiai skaitymai knygine „Mint Vinetu“ 2014 m. balandžio 9 dieną.

Kitas neabejotinai postmodernus šio rinkinio bruozas yra jo tvirtos sąsajos su medijomis. Ironiška, tačiau vienas iš pagrindinių postmodernizmo bruozų – kurti hiperrealybę – tapo viena iš šios knygos esminių funkcijų. Juk ji tiesiogine

prasme „gimė“ iš hiperrealybės: jei interne te nebūtu šiu komentaru, būtu nežmoniškai sudėtinga surinkti tokį „tautosaką“, pakalbinti višus pasiskymų autorius ir užrašyti jų „nesušukuotas“ mintis. Juo labiau kad interetas ipareigoja kur kas mažiau nei gyvas pokalbis, interviu ar kitoks būdas sužinoti tikras nepažystamo žmogaus mintis. Ne paslaptis, kad prieš kameras ar šiaip užkalbintas gatvėje dažnas lietuvis drovisi ar bijo pasakyti, ką iš tikrųjų galvoja, siekia pasirodyti malonesnis, gudresnis, nei paprastai yra, „pagražinti“ savo tikras mintis, taip užsitikrindamas neprickaištingą įvaizdį. „Lietuviu poezlja“ yra net ne veidrodis, o didinamasis stiklas, rodantis mūsų šalies užaugintus žmones su visais išvaizdos defektais: spuogais, neskustais ūsais, nesutarkytais dantimis ir antakiai, patinuotais paakiais ir trukėjancią mimi-ka. Nesurežisuta, TV nenupudruota realybė sukelia tokius pat nenušliufytus, autentiškus jausmus: kaip sakė vienos iš šių metų „Kino pavasario“ programų anonsas, „realybė kartais yra labiau nežtikėtina nei bet kokia fikcija“.

Šios cilės yra ir fikcija, ir kartu tikrovė, ir netgi simuliakras: iš interne-

toji knygą, sudarytą iš interneto varotojų komentaru. Tikriausiai šis reiškinys yra jau antro lygio simuliakras...

Tačiau J. Jokūbaitytė įrodo, kad poezija įmanoma bet kuriuo atveju, kad ir kokiu kvadratu būtų keiliamas simuliaklio lygis. Juk poezija pirmiausia remiasi jausmais, išgyvenimais, patyrimais, kuriems suteikiama meninė forma. „Lietuviu poezljos“ turinys galutinai paneigia modernizmo utopiją, besiremiančią racionalumu, objektyvumu ir progresu idėją. Pats eilių turinys paneigia bet kokią galimybę progresui atsirasti. Kartu ji sudaryta iš labai subjektyvių nuomonų, labai skirtin-gų individų išgyvenimų.

Psichologijos požiūriu, kickvienas žmogus yra asmenybė. Šiose eilėse sukoncentruotos asmenybų patirtys pasako apie mūsų visuomenę daugiau nei pasakyti išsamios mokslinės studijos. Tarsi ant delno padėtos užslėptos ir deklaruojamos baimės, lūkesčiai, žydi visa psichologinių kompleksų puoštė: susireikšminimas, paranoja, tragizavimas, siekis „ištaisyti“, „išgelbėti“ kitą nuo „netinkamų“ minčių ir poelgių, narciziškas gyrimasis savo pa-siekimais. Visos šios labai subjektyvių asmenybės istorijų išraiškos primena pilologą arba teatro pjesę, kurioje už vieno sakinio slypi pa-nus ir pačiam personažui menkai suprantamas priežasčių, pasekmį

ir poelgių derinys. Kickvieną šiu eileraščių galima būti „išvynioti“ tarsi siūlu kamuolių, vedantį į gilius indi-vido išgyvenimus, pasakojantį jo tapsmo istoriją. Siūlo galas pasime-tata interneto platybėse. Tačiau tikro menininko požymis ir yra sugebėjimas tuos „galus“ pastebėti, surinkti ir suraišioti.

Literatūriui požiūriu eileraščių tekstai vis dėlto nustebina labiau, nei galima buvo tikėtis. Tai yra minčių koliažas, skirtingų ir vis dėlto bendrą pagrindą turinčių idėjų su-gretinimas, žaismas, kartais peraugantis į atvirą absurdą („Žudymai Lietuvos mokykloj / kliedi stipriai“, 23 p.), kuriantis netiketas metaforas („gyvenimo vairuotojas“, 60 p., „padėvėtas maistas“, 29 p.), vietomi-s cituojanties klasikus („kelios pu-šelės“, 45 p.). Atviras keikimas, plū-dimasis, neigiamų epitetų gausa sugriauja ir sumaišo su žemėmis politikų ir kultūros veikėjų itin mėgstamą mitą apie „paprasto žmogaus“ tyrumą, nesuterštą samonę, atvirumą kilnioms idėjoms.

J. Jokūbaitytės surinkta „interne-tinė tautosaka“ yra ištisies vertinga daugeliu kultūrinėm atžvilgiu. Šis ne-iprastas, inovatyvus projektas atve-ria didžiules plotmes naujiems me-niniams ieškojimams, kuriuose gali gimiti visiškai originalios idėjos ir stiprūs, autentiški, gyvastimi pul-suojantys kūriniai.

ALEKSANDRA FOMINA

Kas yra fotografija(i)?

Pokalbių ir paskaitų ciklas Nacionalinėje dailės galerijoje

Agnė Narušytė

Dabar jau aišku, kad klausimas, tapęs pokalbių ir paskaitų ciklo „Kas nėra fotografija?“ pavadinimu, sėlia norą išsiųsti nuo fotografijos, kurios istorinis balastas veikia kuriandžias sielas kaip gravitacinię jėgą. Bet apie viską – nuo pradžių.

Jurijaus Dobriakovo paskaitos ir baigiamosios diskusijos klausiausia per „YouTube“, nes tuo metu, kai viskas vyko gyvai, turėjau būti kažkur kitur... Mielosios technologijos man leido kaip Hermione būti dviejose vietose vienu metu ir netgi dirbtu darbus iškart! Kol Jurijus pasakojo, kur krypssta fotografija po postfotografijos, o vaizdų kultūros teoretikas Paulius Petraitis, filosofas Kristupas Sabolius, kultūrologė Natalija Arlauskaitė, mediju teoretikas Vytautas Michelkevičius ir menotyrininkė Inesa Pavlovskaitė diskutavo apie online mąstymą, atminties eroziją ir ištirpimą vaizdų draute, aš tvarkiau lentyną, į kurią keturiolika metų kroviau aplankus su straipsnių fotokopijomis, savo rašinius, nelabai reikalingas knygas, staliaus įrankius, kasetinius diktfonus, visokius neaiškius aparatus, perdegusias elektros lemputes, dulkių siurblio priedėlius, nežinia ką galinčius sujungti laidus keistais galais, dar paauglystėje spaudintas bendraklasių fotografijas, parodų lankstinkus, varžtus, vinius, šachmatus, maišelius su glaistu ir apskritai visa tai, ko nesugalvodavau, kur dėti. Kartais nebegirdėdavau, ką jie ten kalba (paskui tekdayvo grąžinti įrašą atgal), nes mano dėmesį patraukdavo kažko prirasinėti popieriai, seniai pirkta knyga, kurios prieš mėnesį ieškojau po visas bibliotekas, ar mano pačios straipsnis, kurio netgi egzistencija buvo iškritusi iš galvos, o ką jau kalbėti apie turinį...

Štai čia ir pagalvojau, kad tojį lentyną galėtų būti atminties metafora. Ką ten metafora – tikra atminties skulptūra: trinarių struktūra, kurios į kambarį atsukoje dalyje tvarkingai surikiuoti dažniausiai naudojami tekstai, jungiamajame stulpelyje kaupiasi brukamos, bet ne itin reikalingos žinios, o toliausiai segmente, nuo praeiviu akių paslėptame apdailos sienelėmis, guli daiktus praryjanti tamsa, jau seniai paslaptimi užtraukusi juos įsigijimo priežastis.

Kodėl apie tai pasakoju? Todėl, kad tas kapstymasis po savo nedidelės apimties atmintį, besiklausant diskusijų apie fotografiją, į sąmonę šviesą iškėlė tris aiškias, nors ir nebūtina originalias tezes. Pirma: neaprēpiama įsimintinė, neatsimena-mu, primenamų, užmirštinų įvykių gausa nėra naujas reiškinys ir internetas ši faktą tiktai be perstojo liudija, daro akivaizdų ir neapeinamą. Antra: na ir kas, jei vaizdų daugoka, jei jie falsifikuoja atmintį ar slō-pina poreikį įsiminti – prisiminimų vis tiek gausėja, nepaisant lygiagrečiai besikaupiančių užmarščių. Tre-

čia: sąmonės neįgalumas aprépti viską nereikiška, kad užmarštys ne- reikalingos, kad jas reikia sunaikinti, iššluoti, ištinti.

Kokie turtai, kokios savęs, kitų, pasaulio ir laiko permastymo galimybės atsivérē nulupus mano lenktynos dekoratyvinės lenteles! Užmarštis podėliai – nuostabus dalykas, o ypač – kai jie sudaryti iš fotografijų. Kiek negatyvų, stiklinių ir plastikinių, kiek popierinių atspaudų buvo išmesta todėl, kad jie atrodė nevertingi, nes nebebuvo kam atsiminti juose užfiksotas žmones ir vietas, ką jau kalbėti apie sudegintuosius iš baimės ar keršto? Kiek dingos galimybės pažinti praeities kultūrą, savo šaknį, miestų istoriją? Ir kokie patirties žemynai iš- nyra, kai iš kokios nors palėpės

sukurti ką nors nauja ir nurungti praeities, bet pamirštant, kad tikroji nerimo ir kančių priežastis yra įkyrūsis „aš“, kurį būtina pašalinti su vi-sais jo norais, išskaitant ir norą vaizdu papasakoti apie linksmą vakarėlį, ką nors sukurti ar tapti pastebimui viešumos veikėju. Tas pašalinimas, priešingai nei žada veikimo nemastant propaguotojai, nėra paprastas dalykas ir reikalauja iki skausmo griežtos disciplinos. O be šito mygtukų spaudymas tiktais gausina neįdomių vaizdų srautą, ir tiek.

Tad netikiu, jog veikimas nemastant gali sukurti naują paradigmiją lūžių fotografijoje, bent kiek prilygstanti postfotografijos judėjimui, apie kurį kalbėjo Dobriakovas. Tačiau ir jo paminėti 2006-jeji, kai Lie-tuvoje pasirodė postfotografijos ter-

sistemose. Meno lauke galioja vien vertinimo kriterijai, masinės kultūros lauke – kiti. Idomybių fiksuo-tojai, reklamos ir mados fotografai nuo seno veikia masinės kultūros lauke, jų atpildas – populiarumas ir pinigai. Jų „idomybės“ tampa tik menkais įvykiais, trumpučiais blykstelėjimais vaizdų srauto nuo-bodybėje, jei pavyksta – skandalais žiniasklaidoje ar internetinėmis sensacijomis. Ir tiek. Man neįdomu apie juos kalbėti.

O meno lauke, atrodo, jau kiek pada-bodo nagrinėti medijos „vidurius“ – ypač kai jų taip entuziastingai įmēsi vadinamoji „vietos korta“ (jai pri-gijo judėjimą apibendrinančios pa-rodos katalogo pavadinimas). Nu-o to galiausiai pavargo ir kitos medi-jos – kai visos įmanomos ribos nu-brėžtos ir šiaip, ir anaip, ir po kelis kartus, kai galima jau tik kartoti. Pa-kartojimo ritualai galbūt ramina, bet nesuria įvykio. O menas (pritariu Inesai Pavlovskaitėi) atsinka kaip įvykis vaizdų draute. Todėl jauni postfotografai bėga nuo pačios foto-grafijos, nes ji, virtusi masinės raiškos medija, tirpdo jų pastangas kurti įvykius kaip niveliuojantį praeities, tradicionalizmo, pasenusio mastymo liekaną. Jie bėga dar nežinomomis kryptimis, nors kartais ir prisimindami būrimo iš medijos vidurių pamokas.

Viso to besiklausydama pastebėjau, kad naujame medijų diskurse šmékščioja senos dailėtyros sąvokos: „forma“ ir „turinys“. Su „for-ma“ dažnai susilieja fotografijos medija. Išeitų, kad senieji dualizmai tebegilioja, tik užsimaskavę technolo-gijomis. O postfotografija téram tam tikrame fotografijos raidos etape padidėjës dėmesys formai, abejonės duotybėmis – abejonė kaip mėginiamas išsilaisvinti nuo primes-tos minties.

Ir tuomet gali būti, kad verta vėl viską sujungti, prisiminus paprastai skambanti, bet prasmingą Marshallo McLuhano šūkį: „Medija yra pranešimas“. Juk iš tiesų fizinius medijs pavidalas formuoja pranešimo turinį, o ne būna tarsi koks „daiktas savaimė“, paviršius, ant kurio iš-dėliojamas aiškus, nedviprasmiškas ir atskiras žodinis pranešimas. Medijs kūnas savo specifiniuose virpe-siais veikia mūsų kūnus, o šie skirtingai reaguoją į tai, ką „sako“ fotografija, tapyba ar kinas. Skirtin-gai kalba netgi fotografija ant po-pieriavus, plastiniškai skaidrės ar stiklo (šią mintį pasigavau iš Natalijos Arlauskaitės).

Todėl tokie menininkai kaip Ugnius Gelguda, Akitė Anglickaitė, Robertas Narkus, Gintaras Didžia-petris, Dainius Liškevičius, Darius Žiūra, Aurelijus Maknytė, Svajonė ir Paulius Stanikai pasitelkia fotografiją tada, kai jų mintims reikalingi specifiniai jos virpesiai. Kickvienam galbūt skirtinti. Mane, pavyzdžiu, fotografija visada veikė „bartiškai“ – mirštančios tikrovės dvel-telejimu iš vaizdo anapusybės. To

niekada neaptikdavau, tarkim, ta-pyboje. Ir būtent tai traukia apie ją kalbėti. Kitiems galbūt svarbesnis jos abejingas objektyvumas, atveriantis vaizdą interpretaciją begalybei, ar vaizdo hiperrealumas, kai priešais akis tarsi guli pats daiktas su savo faktūra, tūriu, ižbrėžimais, dulkių nuosėdomis ir prisiminimais, buku užsispypimu nekalbėti (čia jau Jacques'as Ranciere'as). Ir tai dar ne viskas – juk gali būti, kad katarsj su-kelia tas pats vaizdo gavimo ir eksponavimo lengvumas, tarsi automati-nis jo atsitiktinumas, buvimas šalutiniu būties produktu, atsiran-dančiu be jokių pastangų, nemastant. Sąrašą galima tapti – dar ne vis-kas fotografijos atrasta.

Man vis labiau atrodo, kad postfotografijos ir trikdančio vaizdų ant-plūdzio diskursai perkélė akcentus nuo svarbiausių problemų į šalutines. Nors jie demonstruoja medijos dekonstrukciją ir bégimą į neiginių sritis (i tai, kas nėra fotografija, bet su ja kažkaip susiję), jie tuo pačiu judestis įteigia būtinybę išsaugoti fotografiją kaip atskirai egzistuojančią, išskirtinę mediją.

Taigi šių diskursų rezultatas para-doksalus – tuomet, kai pasaulio mene tyvo intermedialumo laisvę, bégdamis nuo fotografijos mes vis dar gyvename įsikibę jos išradimo stebuklo – diskutuojame su veidrodžiu atspindžiais ir *camera obscura* šešėliais, tarsi juos būtų ką tik pa-vykę išsaugoti, ir stengiamės įrodyti, kad aparato gaminiai irgi gali būti menas. Tai jau seniai įrodyta. Ir še-sėliai seniai išėjo į šviesą. Todėl gali būti, kad fotografija, kaip problema, nebéra įdomi. Arba tai jau kitokia problema. Įdomi tik fotoaparatai pačiems žmogaus mintis, ypač kai ji pakankamai fundamentali. Atsi-liepianti į niekada neišnyksiantį (egzistencinį) nerimą (čia jau pritaru Kristupui Saboliui). Nes kad ir ką šnekėtume, su medija susi-kusios minties virpesių poveikio stiprumą lemia kūrėjo kompetencija – jei ji yra, ką nors svarbus gali ma pasakyti ir fotografuojant pake-lės stulpą ar troleibuso talona, o jei nėra, nepadės net kelionė į pačią įdomiausią šalį. Viskas labai papras-ta, bet užmirštama kalbant apie vaizdų antplūdį ir demonišką apa-rato galią.

P.S. Šio teksto, prasidėjusio tvar-kant atminties lentyną, pabaiga pasufleravo nefotografinis atsitikti-numas: mėgindama atsišpirti inter-netiniam nerimui, nuėjau pasveikinti filosofo Arūno Sverdiolo mokslo premijos įteikimo proga; visas manu mintis (ir nerimą) išsklaidė gar-sinis tekančios saulės vaizdas – jį sukūrė semiotikų choras „Kom-petencija“.

Paskaitos vyko balandžio 3–23 d. Nacionalinės dailės galerijos auditorijoje Daugiau informacijos www.ndg.lt

Tadas Šarūnas, iš serijos „Storm Trooper“. 2007–2011 m.

kiaru stogu ištraukiama apipelių fotografių albumai, pasidaryti grafo, kareivio, mokytojo, fotogra-fa – vaizdai, galėjė išnykti kaip ir tie, kurių jais kadaise naudojosi? O inter-ne netgi niekas nepelija...

Nežinau, ar internetas yra ilgalai-kė atminties talpykla, bet – reikia sutikti su diskusijoje išsakytomis mintimis – jis keičia mūsų mąstymą, bendravimo ir būties struktūrą.

Kalbėtojai įvardijo jau pažįstamą patirtį, kad galimybė viskų tuo pat sužinoti, kalbėtis vaizdais, būti ke-liose vietose vienu metu iš tiesų at-pratina laukti, naikina laiko tarpo tarp išgyvenimo, pamatymo, užfik-savimo ir svokimo, o kartu – ir kri-tinę distanciją, nešiekiamumas (nei atmintyje, nei fiziškai) tampa bene svarbiausia vaizdų savybė, tankėja-sąmonės ritmas. Tačiau apie tai su-simąscius kyla pagunda internetą demonizuoti arba, priešingai, sudie-vinti. Tarsi tai būtų ne įrankis, o vi-sagalas kūrejas.

Nepakeliamas virtualios būties lengybė sekuria įspūdį, kad galima kažką sukurti nepatiriant mąstymo įtampos – pakanka veikti, ir kas nors vis tiek bus (čia replika Vytautui Michelkevičiui). Tai skamba lyg naujiena, bet primena dažnai išskripiamą dzeno idealą: gyventi išsivalius nuo minčių absolūcioje ramybėje, ne-kankinamam nerimo, kad nepavyks

minas, nebuvo lūžio taškas, nes fotografių, kaip medijs, apmasytmas bei kritika Lietuvoje atsirado kur kas anksčiau. Dar 7-ojo dešimtmečio pabaigoje Vitas Luckus pra-dejo ciklą „Požiūris į senovinę fo-tografiją“, iš praeities vaizdų montuodamas naują realybę. O 9-ojo dešimtmečio pradžioje tai buvo jau ryški tendencija, kai Alfonso Budvyčio, Algirdo Šeškaus, Remigijaus Pačėsos, Gintaro Zin-kevičiaus, o paskui Alyvo Lukio, Gintauto Trimako ir Remigijaus Treigio karta atsiplėšė nuo ro-mantinės akimirkų gaudymo mo-kylos sukritikuodami jos taisykles, eksponavimo tradicijas, technologi-nius reikalavimus ir dvasingumo iliuzijas, užeidami už vaizdo ir foto-grafijos ribų. Žvelgiant į foto-grafijos istoriją paaiškėja, kad 2006-ai-siais buvo tik pasiūlytas terminas, kuriam pritarė jaunoji fotografijos studijas baigusių menininkų karta.

Paties Jurijaus išvardyti dabartinių fotografinės veiklos po postfotografijos variantai – fotografijų naudojantys menininkai, analoginės fotografijos judėjimas, puosečian-čia senas technologijas, kažką „i šoną“ sukuriantys reklamos ar mados fotografai bei visokių įdomybų fi-kuotojai – yra iš tiesų lygiagretės reiškiniai, bet nevienodai vertinges arba vertinami skirtinėse vertės

Įkraučiau savo artimuosius į kompiuterį

Johhny Deppas apie filmą „Viešpatavimas“

Šią savaitę Lietuvoje pradedamas rodyti Wally Pfisterio filmas, „Viešpatavimas“ („Transcendence“, JAV, 2014), kuriamo pagrindinius vaidmenis sukončė Johnny Deppas, Morganas Freemanas, Paulas Bettany, Rebecca Hall ir Cillianas Murphy. Vienas filmo produserių – Christopheris Nolanas, kurio filmus „Memento“, „Nemiga“, „Pradžia“ bei trilogiją apie Betmeną ir filmavo Pfisteris.

Vyresniems šiu geografinių platumų žiūrovams „Viešpatavimo“ siužetas sukelia prisiminimus apie kadaise populiarų rusų mokslininkų fantastikos filmą „Profesoriaus Döbelio galva“. Šiam filme mokslininko galva egzistuoja ir funkcionuoja po to, kai jos savininkas žuvo auto-katastrofoje. „Viešpatavime“ idėja apie intelekto egzistavimą be fizioinio kūno išjungimą, amžiną gyvenimą. Apie tai Johnny Deppa Los Andžele klausinėjo žurnalo „Ogoniok“ korespondentas Sergejus Rachlinas. Pateikiame jų pokalbio fragmentus.

Kaip Jūs suvokiate savo herojų?

netą jis gauna prieigą prie visų žmonijos žinių – prie visos mokslinės ir praktinės informacijos. Mokslininkas tampa ne tik galingiausiu kompiuteriu, bet ir beveik Dievu, kuris viską žino ir gali.

Lietuviškas filmo pavadinimo vertimas „Viešpatavimas“ atspindi tik vieną filmo aspektą – mokslininko proto viršenybę. Originalus pavadinimas „Transcendence“ turi svarbūs atspalvį ir reiškia tai, kas nepriekina praktika paremtam pažinimui. Tačiau filmas, be abejo, sukelia ir klausimą apie nemirtingumą, amžiną gyvenimą. Apie tai Johnny Deppa Los Andžele klausinėjo žurnalo „Ogoniok“ korespondentas Sergejus Rachlinas. Pateikiame jų pokalbio fragmentus.

Kaip Jūs suvokiate savo herojų?

Vilas – geras vaikinas, kuris ieško tobulybės, turėdamas galvoje visos žmonijos interesus. Bet kai jis tampa visagalas, kai gauna priėjimą prie visos pasaulyo informacijos, kai patikiai savo metodais, sustabdyti mokslininką labai sunku. Kiekvienas, kuriam pasiekiamos tokio lygio kontrolės galimybes, tegu net ir turėdamas pačius geriausius ketinimus, matys pasauly kitai. Vilas, ką gero, nuojo per toli, kad būtų galima jis sustabdyti.

Kai Georges'as Mélièsas 1902 m. sukončė filmą apie skrydį į Ménulį, tai atrodė neįmanoma. Dabar Jūs kuriate filmą apie elektroninę reinkarnaciją. Tai taip pat fantastika? Mokslinė?

Kai pradėjau skaityti scenarijų, kilo išpūdis, kad tai klasikinė moks-

„Viešpatavimas“

linė fantastika. Būtent tai man ir patiko. Tačiau gilindamas iš medžiagą supratau, kad tai jau ir ne fantastika, o dabartis. Didžioji dalis filme panaudotų technologijų jau egzistuoja, ir galimybė įkrauti žmogaus sąmonę į kokį nors superkompiuterį ar kietajį diską jau netoli. Mes paliekame mokslinės fantastikos erdvę ir gauname ateities, kuri bus visiškai kitokia, projekcija.

Filmė herojaus žmona, norédama ji išgelbėti ir išsaugoti, pasirengusi visak. Kaip toli galite nueiti Jūs, kad išgelbėtumėt mylimus žmones?

Taip toli, kaip tik prieikis. Žinoma, galima sulaukti ir moralinių pasekmų. Aš suprantu, kad technologijos nužengė pernelyg toli, bet kartu jos gelbsti žmonių gyvenimus. Tai lazda su dviem galais. Bet jei man duotų sekundę apmąstymui, būtinai įkraučiau savo artimuosius į kompiuterį. Manau, kad mano vietoje visi žmonės pasielgtų taip pat.

O ar pats norētumėt būti įkrautas?

Tada kompiuteris greičiausiai sprogtų! Nežinau, ar aš norēčiau būti įkrautas į kompiuterį... Turint omenyje, kaip greitai tobuleja technologijos, labai greitai pavirsčiau pasenusiu modeliu, atiduotu į sandaičių parduotuvę. Ir žmonės mėtytų į mane monetas, kad išgirstų abrakadabrum.

Ar esate susimąstęs apie ribotas savo smegenų galimybes? Ar tikite, kad kompiuteris padėtų nugalėti šiuos aprūpimus?

Žinoma. Penkias minutes mąstau, kai reikia atsakyti į SMS, spaudytis pirštu telefoną. Man tas atrodo siaubinga. Aš su tuo neužaugau, kaip ir dauguma mūsų. Esu svetimas technologijų ir elektros pasaulyje. Kompiuteris – absoliuti būtinybė, norint nugalėti mūsų ribotas galimybes.

Kokią techniką mēgstate asmeniškai?

Aš keliauju su akustine gitara ir portatyvine rašomaja mašinėle, kuri pagaminta 5-ajame dešimtmetyje. Man patinka rašyti ja. Arba pa-

prasčiausiai popierius lape pieštu-ku ar rašikliu. Mégstu būtent tokį paprastumą, man graži tokia technologija. Didesnio komforto greitoje technologijų radoje nerandu. Ki-ta vertus, jei yra protinę mašinu, galinčią išspausdinti trimatę dirbtinę ranką su visomis jos mechaninėmis dalimis, o paskui išsiusti ją į tolimalį šalį berniukui, kuris nesugeba pats pavalgyti ar sviesti akmenį, aš už tokią technologiją. Viskas pri-klausys nuo to, kieno rankose atsidurs tos technologijos ir kam jos bus naudojamos.

Kaip Jūs suprantate žodį „transcen-dencija“?

Visą gyvenimą mes norime patirti kai ką, kas peržengia normalumo ar net fizišumo ribas. Ką nors nuga-lėti, pavyzdžiu, baimę. O sulaukę metų ir išminties, norime pažinti gy-vinimo prasmę. Aš norēčiau tobula-i suprasti meilę, pažinti tai, kas vyksta aplink, nugalėti savo egoiz-mą, praradimų skausmą. Tačiau mes – tik žmonės, todėl galime siekti tik tokios tobulybės.

Ar norētumėt gyventi po mirties kaip Jūsų herojus Kasteris?

Kiekvienas turi savą Dievo kon-cepciją. Ivaivūs žmonės turi įvaivius dievus. Mano dievai – mano vaikai. Pagaliau tik faktas, kad gyveni, kad ateis dar vienas rytas ir tu atsikelsi, kvėpuosi, yra vertas padėkos. Tačiau net jei man pasiūlytų menkutę nemirtingumo viltį, manau, atsi-kačiu. Man atrodo, kad geriau iš-eiti lėtai, ištarpus erdvė...

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Nauji filmai

Gyventi ir degti

Pokario Prancūzijos provincija. Kambariu atokiamame name dalijasi Violeta ir Moris. Kad išgyventų, ji vagiliuja ir verčiasi nelegalia prekyba, jis rašo. Gyvenimas kartu yra lyg priedanga abiem: homoseksualiam Morisui, vienišai Violetai. Jie tik draugai, nors Violeta ir siekia fizinio artumo, nori būti mylima. Per vieną barnį Moris ima rėkti, kad geriau ji rašytų: tai bus naudinga viems. Užsispyrusi Violeta griebia užrašų knygutę, išbėga į lauką, atsi-sėda po medžiu ir pradeda skrebenti plunksna. Apie motiną, kuri nie-kada nelaikė jos už rankos. Tai bus pradžia – Violetos kūrybinio kelio ir dar didesnių kančių. Netrukus Moris pabėgs. Likusi viena Violeta patrauks į Paryžių. Čia į jos rankas pateks Simone de Beauvoir knyga...

Tai kelios pirmosios prancūzų režisieriaus Martino Provost biografinio filmo „Violeta“ („Violette“, Prancūzija, Belgija, 2013) minutės. Tačiau per jas jau galima užčiuopti atmosferą, nuotaiką, ritmą, jos nu-zymį temas, kurios bus plėtojamos biografiniame pasakojime apie prancūzų rašytoją Violette Leduc (1907–1972). Talentingą ir primirš-

tą, kaip ir prieš penkerius metus režisieriaus sukurtos dramos „Serafinā“ herojė – tapytoja Séraphine Louis. Meilės ir aistros siekis, slė-gianti buitis, santykiai su motina, homoseksualumas ir rašymas – temos ir motyvai, kurie filme keičia vienas kitą, persikloja ir kuria Violetos portretą. Lyg romane, žiūrovui jis skleidžiasi per septynis skyrius. Didžioji jų dalis, išskyrus du paskutiniuosius, pavadinta Violetos gyvenime svarbių žmonių vardais – prieštarinėi vertinamo rašytojai Maurice'o Sachso, rašytojai Simone de Beauvoir ir Jeano Genet, kolekcionierius ir filantropo Jacques'o Guérino, motinos Bertos... Prieš-paskutinis jų nurodo Provano vietovę, kurioje Violeta ras ramybę. Paskutinis pavadintas pripažinimo sulaukusio autobiografinio rašytojos romano pavadinimu – „Pavainikė“ („La Batarde“). Tai simbolika: nuo sakausingų santykų su žmonėmis, troškimo būti mylimai, naudingai, kam nors rūpėti keliaujama prie ryšio su savo kūryba, išsivadavimo per literatūrą.

Tačiau kelias iki išsivadavimo nebus lengvas. Apie tai ir filmas. Paryžiuje susipažinusi su tuo metu jau garsia Simone de Beauvoir, Violeta visomis jégomis sieks jos dème-

bet jausis bjauri ir vyrams, ir moterims. Perdegs, tačiau ne nuo kūrybinio įkarščio, o vidinės įtampos ir smaugiančios vienatvės. Galiausiai sulaukusi skaitojujų pripažinimo, populiarumo, paliks Paryžių, išskurs Provans, toliau rašys.

Nors pasakojama apie realiai gyvenusią asmenybę, „Violeta“ nėra tradicinės biografinių filmų, kuria-me bandoma aprėpti žmogaus gyvenimą nuo gimimo iki mirties. Arba tą, kuriame orientuojamasi į menininko šlovės istoriją, jo mito kūrimą ir įtvirtinimą. Martinas Provost sėkmingai išvengia bet kokio patoso ir sutirštintų optimistinių intonačijų, kurios dažnai lydi biografinės istorijas. Jis pirmiausia kuria ne rašytojos, o moters portretą – su savais trūkumais, silpnybėmis ir grožiu. Emmanuelle Devos vaidina pažiedžiamą, silpną, sutrikusią, o kartu storževišką, iržlią, neurotišką Violetą. Prieštarinę ir priešinę šaltam ir bejausmiam de Bovuar (Sandrine Kiberlain) stotui. Heroje kankinančią jausmą ir nuotaiką niuansus Devos perteikia tiesiog meistriškai. Tokio lygio aktoriystę pastarųjų metų kine tenka pamatyti vis rečiau.

Apskritai filmas man panausus į šaltinių, kuris su didele energija srū-via kažkur giliai, taip ir neiškildamas į paviršių. Ši suvaldyta vidinė jėga – ir siužeto plotinėje, ir aktorių vei-duose, muzikoje – yra gražiausia. Režisierius atsisako dramatiškos vaidybos, išraiškingo garso takelio, įmantraus kameros darbo. Jis links-ta į asketiską vaizdą, todėl prancū-zų kine drąsiai stoją greta Robert'o Bressono, Bruno Dumont'o, Clai-re Denis, kūrusių ir kuriančių mi-nimalistinių, „išretintą“ kiną, kuria-me „mažiau yra daugiau“. Žinant, kad „Serafinā“ ir „Violetā“ nufil-mavo Yves'as Cape'as, dirbęs su mi-nėtai režisieriais, analogijos neat-sitikinės. Statiška kamera, blyški šviesa, dominuojantys rudens ir žie-mos peizažai tik paryškina vidinę Violetos dramą, ją kankinančią nerimą, skausmą. Saulė, vasara, ryškes-nės spalvos atsiras tik filmo pabaigoje ir žymės jau kitą rašytojos gyvenimo etapą – stožišką susitaikymą su likimu.

Naujausias Martino Provost fil-

mas nešokiruoja ir neprovokuja

drastiškai vaizdais, nėra skandalin-

gas, todėl tikrai netaps žiūroviškas.

Jis nemuš lankomumo rekordą,

apie jį mažai kas kalbės, minios ne-

plūs į jo seansus. Šis filmas tikrai nė-

ra šedevras – bet pažiūrėkite jį.

GEDIMINAS KUKTA

Mūza – ne arklys

Krësle prie televizoriaus

Šiavakar kino bus labai daug. Pavakare (*LRT, gegužės 2 d. 18.30*) prasidës tiesioginė „Sidabrinų gervių“ apdovanojimų transliacija. Kandidatų taip pat kaip niekad daug, nes ir lietuviškų filmų ekranuose pasirodë daugiau nei iþprasta. Tačiau netikëkite bulvarinių leidinių pitijomis – lietuvių kino atgimimo tikrą dar teks palaukti. Kol kas vyksta tik paaugliška ambicijų kova, kur nereikia meninių argumentų, tik mokëjimo padaryti iþpûdį. Ceremonijos iþpûdžių, manau, taip pat bus daug, nes transliacija net pusvalandžiu pavëlins tautinę laidą „Duokim garo“. Ganysime akis į tautiško kino kûrėjus, juolab kad nesenai ir mûsų redakciją pasiekë spaudos pranešimas, esą vienas stilistas (deja, neprisimenu jo pavardës) visas vakaro aktiores pažadėjo aprenti brangioms suknelëmis. Galësime rinkti gražiausią. Žinoma, suknelę.

Panašių renginių iþvakarëse visa da prisimenu Nicko Cave'o laišką, kurį 1996 m. jis paraše „visoms MTV“, dëcodamas už jo albumo nominaciją MTV apdovanojimams. Jis ne tik padékojo, bet ir atsisaké, prasëjo niekad nebeitraukti į tokius sąrašus, sakydamas, kad nominacija ar apdovanojimas bûtų skiriamai tiems, kurie komfortiškiai jaučiasi neatsiejamos nuo panašių ceremonijų konkurencojas sâlygomis. Pasak Cave'o, jis taip nesijaučia: „Visada manau, kad mano muzika unikalai ir originali, kad ji egzistuoja nepri-

klausomai nuo tû, kurie viskai redukuoja iki iðmatuojamų dydžių. Aš nekonkuruoju su niekuo. Mano ryšys su mûza tokis subtilus ir jautrus, kad mano pareiga yra saugoti ją nuo visko, kas galëtų suzeisti jos delikatą prigimtį. Ji ateina pas mane sudainos dovana, o aš už tai ją gerbiu. Šiuo atveju pagarba pasireiškia tuo, kad nelcidžiuojas žeminti vertinimais ir konkurencija. Mano mûza – ne arklys, ir aš taip pat nedalyvauju jokiose lenktynëse.“

Pamenu, kaip nuoširdžiai kai kurie kolegos stebéjosi, kad „Oskarų“ ceremonijoje liko nepastebétas Anthony Minghelllos, „Šaltas kalnas“ (TVI, šiavkar, 2 d. 22.50). Abejoju, ar šis dvių su puse valandos istorinis reginys tikrai nusipelno snobų dëmesio, nors postmodernistinių užuominų i pasaulinio kino klasiką, kad ir Davidu W. Griffitho, „Tautos gimimą“ ar Victoro Flemingo „Véjo nublokštus“, filme tikrai gausu.

Veiksmas nukels į XIX a. vidurį, Pilietinio karo laikus JAV. Ada (Nicole Kidman) kartu su sergančiu tėvu pastoriumi (Donald Sutherland) atvyksta į gražų Šiaurės Karolinos užkampi – Šaltajį kalną (beje, filmuota Rumunijoje). Čia Ada sutinka gražuoli Inmaną (Jude Law). Tačiau jiems nelemta bûti kartu, nes kyla karas ir Inmanas priverstas vykti į konfederatų armiją. Ada pažada jo laukti, bet po tévo mirties jai tenka sunkūs iðbandymai. Kartu su narsuoje Rube (Renée Zellweger)

jos abi dirba fermoje. Suzeista Inmanas tampa dezertyru – jis pabèga iš ligoninës ir pradeda ilgą kelionę pas mylimają.

Kaip ir visi Minghelllos filmai, „Šaltasis karas“ kupinas rafinuoto grožio epizodų, perteikiančių herojų jausmus ir jų sielos virpesius. Tačiau Inmano odiseja nejaudina, nors dezertyras sutinka pačių jvairiausiu žmonių, tarp ju ir dël tuštinimosi problemų pamisusį pastoriją, kurį iðmintaiv suvaidino šviesios atminties Philipas Seymouras Hoffmannas. Man pasirodë, kad filmas tiesiog neatlako to viso grožio ir tariamo glamour, kuris iðjë sudëtas, nors režisierius kalbėjo, kad jo tikslas buvo sukurti filmą apie jausmus. Jausmų ten yra mažiausiai. Daugiau – visos tos brangaus filmo su žvaigždëmis, meistriskomis, bet negyvomis masinëmis scenomis, iþpûdinga scenografija ir panašiais didžioju stiliumi atributais „maðinerijos“.

„Elito kinas“ (LRT Kultura, 7 d. 22.30) taip pat siûlo istorinį filmą. Espeno Sandbergo ir Joachimo Roenningo 2008 m. „Maksas Manusas“ – tai pasakojimas apie Norvegijos pasipriešinimo didvyri. Jo vadovaujami diversantai sprogdino vokiecių tankerius ir užgrobdavo štabus bei vykdë kitokius žygdarbius. Kare Maksas sutiko tikrą meilę ir prarado geriausią draugą. Filmas sukurtas pagal Maxo Manuso autobiografinės prisiminimų knygą. Manau, kad kiekviena naciona-

„Pabandom ið naujo“

linė kinematografija anksčiau ar vëliau sukuria panašų filmą. Idomu, kas taps lietuviškojo herojumi.

Davido Frenkelio „Pabandom ið naujo“ (LNK, šiavkar, 2 d. 22.15) tema – sekas. Filmo herojai, kuriuos suvaidino Meryl Streep ir Tommy Lee Jonesas, susituokę jau trisdešimt metų, bet nori atgaivinti savo seksualinius santykius. Tiksliau, to nori ji – nerami ir paviršutinės bütybë, o ne vyras – mielas, flegmatiskas žmogus. Žmona visalaik siekia manipulioti kitais, nors kiti gal nori tik šventos ramybës, o tai, kaij rašë viena poetë, – „pats švenčiausias dalykas pasaulyje“. Todël pora vyksta į kažkokį Kanados miestelį, kuriamo dirba stebuklingas daktaras.

Manau, kad patiemis herojams bûtu daug geriau, jei perskaitytų madingo rašytojo Nicholaso Sparks 1996 m. knygą „The Notebook“ arba pasižiûrëtu pagal ją sukurta Nicko Cassavetes filmą „Gyvenimo užrašai“ (LNK, 8 d. 22.10). Tai – jau dinanti meilës istorija, kurią pagvenës vyras Diukas (James Gardner) skaito ið senos užrašų knygelës senai moteriai. Eli serga Alzheimer liga. Diukas skaito moteriai jos

meilës istoriją, kad Eli, kuri nebeatpažista savo artimųjų, bent ką nors prisimintų. Pasakojimas apie jaunuolių ið skirtingu socialinių sluoksnių meilë kupinas dramatiškų iðvykių, ið jų istorija iðterpia net Antrasis pasaulinis karas. Tik, deja, šiame pasaulyje net meilë nenugalii ligų. Tačiau menininkai ið pañasių istorijų moka iðspasti ašaras.

„Gyvenimo užrašus“ sukûrë talentingų tėvų sūnus Nickas Cassavetas. Pagrindinį moters vaidmenį jis patikėjo savo mamai Genai Rowlands ir sukûrë tokį nepakeliai mai sentimentalų filmą, kokio jo télvas režisierius Johnas Cassavetas greičiausiai nebûtu iðstvéręs. Tačiau televizijos žiurovai daug atlaidesni, ypač jei jaunuosis meilës istorijos herojus vaidina Ryanas Goslingas ir Rachel McAdams. Šaipytis ið filmo, žinoma, galima į valias. Tačiau galima ir pagalvoti apie ateitį, pasigailėti ne tik filmo personažų, bet ir savęs. Kita vertus, ašaros yra sveika ir, kitaip nei dirbtinës, nieko nekainuoja.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Anonsai

Vilniaus festivaliui artéjant

1997 m. Lietuvos nacionalinës filharmonijos iðkurtas Vilniaus festivalis publikai klasmet pristato pasaullio muzikos žvaigždes, jungia jvairiausias muzikos meno kryptis, teatrą ir šokį. Festivalio metu numatyta pristatyti aštuonių originalias programas.

Birželio 2 d., pirmadienį, 19 val. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre rengiamame festivalio attarymo koncerte publikos laukia efektingas Italijos šiuolaikinio šokio trupës „Aterballetto“ pasiromas. „Aterballetto“ – tai 1979 m. suburti modernaus baletu organizacija, kurios trupë sudaro šokéjai solistai, meistriskai iðvaldë ir klasikinio baletu techniką, ir judesio dinamiškumą bei ekspresiją, interpretuojantys skirtingiausius šokio stilius nuo akademinių iki šiuolaikinių pastatymų. Vilniaus festivalio publika ši trupë supažindins su „Aterballetto“ meno vadovo ir pagrindinio choreografo Mauro Bigonzetti darbuais „Come un respiro“ (pagal G.F. Händelio muziką) bei „Rossini cards“ (pagal G. Rossini muziką). „Come un respiro“ – tai šokis, kuriamė jungiamas judesio kameriškumas ir plastika bei mus supančios erdvës begalybë. Ši choreografinė kompozicija tarsi prieþpriešinama nuotaikingam ir šmaikščiam šokio spektakliui „Rossini cards“, kuriamė, anot kûrėjų,

gausu vaizdinių ir judesio abstrakcijų, vengjama nuosekliaus siužeto.

Birželio 5 d., ketvirtadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje vyksiančiam Lietuvos nacionalinio simfoninio orkestro, diriguojamą Modesto Pitrénou, koncerte klausytojų laukia pasaulinė premjera: lietuvių kompozitorius Gintaro Sodeikos Koncertas fortepijonui ir orkestrui. Solistės partiją atliks jau nosios kartos lietuvių pianistė Gryta Tatorytë, surengusi pasiromyム tokiuose muzikos festivaliuose kaip Šlezvigo-Holsteino Vokietijoje, Michelio Sogni Šveicarijoje ar Laplandijos „Pianistit Tunturissa“ ir pelnius ne vieną apdovanojimą tarptautiniuose konkursuose. Antroje koncerto dalyje Vilniaus festivalis jungis prie pasaullinës muzikų bendruomenës, šiemet mininčios XIX–XX a. sandūros vokiecių kompozitorius Richardo Strausso giminimo 150-åsias metines. Ta proga skambës R. Strausso spalvinga simfoninė poema „Don Juanas“ ir vokalinis ciklas „Keturios paskutinës dainos“, tikra simfonija balsui ir orkestrui. Šias dainas su orkestru atliks operos primadona Aga Mikołaj, kviečiama dainuoti pagrindinėse Europos operos teatrų scenose, o kritiku iðskirtinai vertinama už Mozarto ir Strausso muzikos interpretacijas.

Birželio 6 d., penktadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje skambës vokalinë muzika. Mînint Švedijos nacionalinę dieną

koncertuos lietuvių publikai jau žinoma ir mëgstama švedų vokalinio džiazo grupė „The Real Group“. Už savo iðraus ir solo koncertus ansamblis yra pelnës daugybë apdovanojimų. CASA (Amerikos šiuolaikinė *a cappella* draugija) pavadino šią grupę geriausiu pasaullio vokaliniu ansambliu. „The Real Group“ bendradarbiau su tokiomis iðjymybëmis kaip Barbara Hendricks, Bobby McFerrinas, Van Morrisonas, seras George’as Martinas ir Tootsas Thielmansas, taip pat švedų muzikantais – Titijo, Lisa Nilsson, Frida ir Povel Ramelais ið grupës ABBA.

Birželio 8 d., sekmadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje susitiks Lietuvos kamerinis orkestras, temperamentingas, visuomet unikaliu idéju kupinas jo meno vadovas smuikininkas Sergejus Krylovas ir altininkas Maksimas Rysanovas, jau spéjës pelnyti tarptautinių pripažinimų ir dažnai vadinamas alto novatoriu. Šiame koncerte M. Rysanovas ne tik grieš, bet ir diriguos A. Schnittke’s *Concerto grosso* Nr. 1. Su šiaisiai muzikais koncerte taip pat pasiromys ir daugelio tarptautinių konkursų laureatas, violoncelininkas iš Rusijos Aleksandras Rammas, Lietuvos kamerinio orkestro primarius Džeraldas Bidva ir klavesinistė Vaiva Edukaitytė-Storastienė. Programoje numatyta Wolfgango Amadeaus Mozarto ir Alfredo Schnittke’s muzika, pastaroji skiriamai šio kompozitorius giminimo 80-mečiui paminëti.

Birželio 12 d., ketvirtadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje laukiama Bacho šventës. I Vilnių atvyks britų baroko iðjymybës – orkestras „Academy of Ancient Music“ ir žinomas klavesininkas bei orkeistro vadovas Richardas Egarras. Priyter senosioms muzikos atlikëjai patvirtins tiesą apie J.S. Bacho muzikos nemirtingumą programoje „Bacho šventë“, kurioje skambës spindiliuojantys gyvybe ir žerintys visomis barokinëmis puošmenomis Bacho koncertai bei siuotos.

Birželio 17 d., antradienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje skambës festivalio reçitalis. Ši pozicija siemet patikëta jaunajam pianistui Lukui Geniušui. Pianisto reçitalio programoje numatytos Ludwig van Beethoven, Johanneiso Brahms ir Sergejus Prokofjevo sonatas (Nr. 3, Nr. 1 ir Nr. 7) bei Bélos Bartóko Trys burleskos.

Birželio 19 d., ketvirtadienį, 19 val. Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje iðskirtinis vengrų smuiko virtuozas, „mikliausiuoju pîrstu smuikininku“ vadinas Roby Lakatosas ir jo grupė. R. Lakatosas stebina nepaprastu savo atliekamos muzikos stilistine iðvairove. Kad ir ką griežtų – klasiką, džiazą ar vengrų liaudies muziką, jis dràsiai ignoruoja apibrëžtas žanrų ribas. R. Lakatosas su ansambliu kaskart pateikia iðstabus stilistinių derinių, sumaiþydam iðskirtinę muziką su vitališka vengrų ir čigonų ma-

gią. Toks derinys nereiškia nepagarbos akademiniës kultûros paveldui, jis atspindi giliai iðskirtinį čigonų muzikinës kultûros tradiciją, kuri klausytojams gali sutekti daug malonumo.

Birželio 20 d., penktadienį, ir birželio 21 d., šeštadienį, 19 val. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre Vilniaus festivalių pabaigas bendras LNOBT pastatymas su Budapešto menų rûmai (Vengrija) – Georgio Friedricho Händelio „Alessandro puota“ („Alexander's Feast“). Pirmą kartą VšĮ „Vilniaus festivaliai“ ir LNOBT sceninį oratoriujos pavydij pateikë 2007 m. – Roberto Wilsono režisuotu „Pasių pagal Joną“ (J. S. Bach). Šis pastatymas buvo labai šiltai sutiktas Lietuvos muzikinës visuomenës bei užsienio šalių meno kritikų. Tad „Vilniaus festivaliai“ vél inicijuoją naujos oratoriujos sceninių pastatymų, kuris turëtų sudominti ne tik Lietuvos, bet ir užsienio muzikus, meno gerbëjus, kritikus ir visus besidominčius iðskirtiniais muzikiniais pastatymais. Šiam pastatymui Lietuvos suburti stipri komanda – muzikinis vadovas ir dirigentas Rolandas Beckas, režisierius Csaba Kalás, scenografė Éva Szendréyi, kostiumų dailininkas Juozas Statkevičius. Ši pastatymą ið dalies finansuojata Lietuvos kultûros taryba.

Daugiau informacijos apie festivalį rasite: www.vilniusfestival.lt. Bilietai į renginius jau parduodami.

LNF INF.

Parodos	<p>VILNIUS</p> <p>Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Kęstučio Zapkaus (Niujorkas) retrospektiva Paroda „Šviesos“ (Aidas Bareikis, Patricija Jurkšaitytė ir Žilvinas Kempinas)</p> <p>Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Oršos mūšio 500-ujų metinių minėjimo paroda „Oršos mūšis“ Paroda „Marcelijaus Martinaičio margučiai“ Stasės Mičelytės (1925–2011) dailės kolekcijos paroda „Pilnatiestis langai“</p> <p>Radvilų rūmai Vilniaus g. 24 Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikščiai Radvilos Rytų Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas Paroda „Senųjų ikonų paslapstys. Andrejus Balyko ikonų kolekcija: pagrobta, grąžinta, papildyta“</p> <p>Taikomosios dailės muziejus Arsenalo g. 3A Leonardo Tuleikio paroda „Tapybos atspindžiai“ iki 11 d. – paroda „Nuo karo iki taikos“ (XX a. penkto-šešto dešimtmecio mada iš Aleksandro Vasiljevo kolekcijos)</p> <p>Vytauto Kasiulio dailės muziejus A. Goštauto g. 1 Vytauto Kasiulio kūrinių kolekcija Paroda „Arbit Blato Paryžius ir Venecija“</p> <p>Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenala Arsenalo g. 1 Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė Paroda „Muziejus ir kolekcinkas: Gedimino Petraičio išeivijos dailės kolekcija ir Zigfrido Jankausko liutanistinių sidabro dirbinių kolekcija“ iki 4 d. – paroda „Tradicinis audimas: spalva ir ornamentas“</p> <p>Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrbių ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44</p> <p>Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija</p> <p>VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS</p> <p>Parodų salės „Titanikas“ Maironio g. 3 Meno doktorantų paroda „Išsklotinė“</p> <p>Galerija „Akademija“ Pilies g. 44/2 Osvaldo Zveisalnieko tapybos paroda</p> <p>Tekstilės galerija „Artifex“ Gaono g. 1 iki 10 d. – suomių tekstilės menininkės ir dizainerės Teija Puranen paroda</p> <p>A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ Dominikonų g. 15 Dailininkų Tamošaičių kūryba XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai</p> <p>Telšių galerija Kęstučio g. 3 iki 4 d. – Evaldo Adomkaus paroda „Praetis-ateitis?“</p> <p>Senosios liturginės tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“</p> <p>Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 Arūno Gudaičio paroda „Dalys ir gabalai“ Vlado Urbanavičiaus skulptūrinis objektas „Standartiniai rezervuarai“ Dariaus Žiūros paroda „SWIM“</p> <p>Galerija „Kairė–dešinė“ Latako g. 3 iki 10 d. – paroda „Okupacijos realijos. I ir II pasaulinių karų Lietuvos plakatai“</p> <p>Meno projektų erdvė „Malonijo 6“ Malonijo g. 6 Algimanto Palucko kūrinių paroda-pardavimas „Ko aš nežinau“</p> <p>Galerija „Aidas“ Trakų g. 13 Adasos Skliutauskaitės tapybos paroda „Pavasario atspalviai“</p> <p>„Prospekto“ fotografijos galerija Gedimino pr. 43 Mindaugo Kavaliausko fotografijų paroda „Travel' AIR“</p> <p>Šv. Jono gatvės galerija Šv. Jono g. 11 Paroda, skirta Ukrainos demokratijai palaiatyti „Frumušika Nova 2010 / 2014“</p> <p>Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 Inos Budrytės tapybos paroda „Be paltuko“</p> <p>Lietuvos dailininkų sajungos parodų salė Vokiečių g. 2/2 iki 7 d. – Guðrún Gísladóttir (Islandija, Danija) paroda „Skausmas ir aš“</p> <p>Galerija AV17 Aušros Vartų g. 17 Kęstučio Svirnelio darbų paroda „Motoras, lateksas ir oras“</p> <p>Galerija „Vitražo manufaktūra“ Stiklių g. 6 Miglės Grigutytės ir Pauliaus Šliaupos videoinstalacija „Cycle“</p> <p>„Juškų gallery“ B. Radvilaitės g. 6B Paroda „Figūra, figūros, figūrai“</p> <p>Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 Paroda „Viva Verdi!“, skirta Giuseppe's Verdi 200-ojių gimimo metinėms Paroda iš Salvadoro Dalio kūrinių kolekcijos „Materialusis siurrealizmas“</p> <p>Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos galerija Šv. Jono g. 11 Kristijono Donelaičio 300-osioms gimimo skirta paroda „E-METAI“</p> <p>Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Viktorijos Daniliauskaitės paroda (iliustracijos ir estampai Jono Strielkūno poezijai)</p> <p>Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija „Vėjas“ Vilniaus g. 39 Paroda „Kai aš mažas buvau 2“</p> <p>Oslo namai Mindaugo g. 27 iki 7 d. – Adomo Danusevičiaus paroda „Kamufliažinis vyriškumas“</p> <p>„Skalvijos“ kino centras Goštauto g. 2/15 iki 4 d. – Bartoszo Fratzczako paroda „Be kaukės“</p> <p>KAUNAS</p> <p>M. Žilinsko dailės galerija Neprikalauomybės a. 12 Paroda „Art deco moda“ Gianmaria Potenza paroda „Veneçijos ritmai“</p> <p>Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Raimondo Gailiūno tapybos paroda</p> <p>A. Žmuidzinavičiaus kūrinių ir rinkinių muziejus V. Putvinskio g. 64 Rolando Rimkūno, Benignos Kasparavičiūtės, Kęstučio Šapokos kūrybos paroda „Rūpesčiai ir lūkesčiai“</p> <p>Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Keramikos paroda „Pavasaris 2014“</p> <p>Galerija „Meno parkas“ Rotušės a. 27 iki 3 d. – Jolantos Kyzikaitės paroda nuo 7 d. – Jono Jurciko paroda „Susitikimo pradžia“</p> <p>Galerija „Aukso pjūvis“ K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53 Vytauto Kasiulio kūrinių paroda iki 9 d. – Marijonos Sinkevičienės ir Virginijos Kirvelienės kūrinių paroda „Reminiscencijos“ iki 7 d. – Leono Striogos skulptūrų paroda „Angelai žemėje“</p> <p>VDU menų galerija „101“ Laisvės al. 53 iki 9 d. – menininkų grupės „Konsortium“ (Vokietija) paroda „Morph“</p> <p>Galerija „Meno forma“ Savanorių pr. 166 iki 9 d. – paroda „Kurk“</p> <p>Kauno fotografių galerija Vilniaus g. 2 Gintauto Trimako fotoparoda</p> <p>M. ir K. Petrauskų lietuvių muzikos muziejus K. Petrausko g. 31 Reginos Šulskytės paroda „Mano laikas“</p> <p>KLAIPĖDA</p> <p>Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija Liepų g. 33 „Nuo baroko iki secesijos“ (Europos meno stilai XVII–XIX a. taikomosios dailės kūriniuose iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių)</p> <p>KKKC parodų rūmai Aukštoji g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 Lietuvos fotomenininkų sajungos (LFS) Klaipėdos skyriaus rengiamo fotografijų projekto „Tamsioji pasakojimo pusė“ paroda Paroda „Close Stranger“ („Pažink svetimšalį“) (Suomija)</p> <p>Baroti galerija Aukštoji g. 3/3a iki 7 d. – Lauros Guokės instaliacijų paroda</p> <p>„Herkaus“ galerija Herkaus Manto g. 22 Jūratės Rekevičiūtės grafikos paroda „Graži suknelė“</p> <p>Galerija „si:said“ Galinių Pylimo g</p>
---------	--

8 d. 18 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – J. Tumo-Vaižganto „ZEMĖS AR MOTERS“. Rež. – T. Erbrédėris	Rež. – R. Kudzmanaitė (Klaipėdos dramos teatras)	mokykloje – Meistriskumo pamoka.
9 d. 18 val. <i>Didžiojoje scenoje</i> – PREMJERA! „GENTIS“ (pagal I. Simonaitytės romaną „Aukštutinė Šimonių likimas“). Rež. – A. Jankevičius	9 d. 18 val. – „KULKOS VIRŠ BRODVĒJAUS“ (pagal P. Rozenfeldo-Olevo pjesę).	R. Kudriašovas (baritonas, Lietuva, Vokietija)
Kauno muzikinis teatras	Rež. – D. Kazlauskas	6 d. 19 val. <i>Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje</i> – R. Lampsatis (Lampsatytė) (fortepijonas, Vokietija), L. Latvaitytė (sopranas, Lietuva, Vokietija), I. Pelakauskaitė (sopranas, Lietuva, Vokietija), L. Houston (sopranas, JAV), G. Vasiliauskaitė (mecosopranas, Lietuva, Vokietija), R. Kudriašovas (baritonas, Lietuva, Vokietija), E. Rožukaitė (fortepijonas, Lietuva, Vokietija), G. Muralytė-Eriksonė (fortepijonas, Lietuva), „Baltik Duet“: B. Valiukevičiūtė (smuikas, Lietuva, JAV), A. Avdejeva (fortepijonas, Lietuva)
Koncertai		
Lietuvos nacionalinė filharmonija		
2 d. 18 val. – koncertas „Su meile – mama“ 3, 7 d. 18 val. – F. Wildhorno „GRAFAS MONTEKRISTAS“ (pagal A. Dumas romaną).	3 d. 14 val. <i>Linkuvos socialinės globos namuose</i> (<i>Linkavičiuose</i>), 3 d. 18 val. <i>Baisogalos dvare</i> – Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistas L. Mikalauskas (bosas). Programoje J. Naujailio, S. Šimkaus, J. Tallat Kelpšas, K. Vasiliauskaitės, V. Barkausko, M.K. Čiurlionio, J. Grudžio, A. Raudonikio, G. Kuprevičiaus ir kt. kūriniai	7 d. 18 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – S. Slizio (kompozitorius, chorvedys, vargonininkas, JAV) kūrybos vakaras, A. Liutkutė (sopranas, Lietuva), E. Noreikaitė (sopranas, Lietuva), B. Lazauskytė (sopranas, Lietuva), A. Vizbaras (fortepijonas, Lietuva), Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos fleitų ansamblis (vad. – M. Pupkovas), V. Juodupuis (muzikologas)
Dir. – J. Janulevičius	3 d. 15 val. <i>Vilkyskių evangelikų liuteronų bažnyčioje</i> – Tarptautinis vargonų muzikos festivalis „Vargonų muzika Vilkyskiuose 2014“: Čiurlionio kvartetas, J. Kazakevičiūtė (vargonai), L. Lapé (trimatas). Programoje J.S. Bacho, G.F. Händelio, G.B. Martini, J. Pachelbelio, Th. Dubois, J. Clarke, J. Naujailio, M.K. Čiurlionio, W.A. Mozarto kūriniai	7 d. 18 val. <i>S. Vainiūno namuose</i> – S. Slizio (kompozitorius, chorvedys, vargonininkas, JAV) kūrybos vakaras, A. Liutkutė (sopranas, Lietuva), E. Noreikaitė (sopranas, Lietuva), B. Lazauskytė (sopranas, Lietuva), A. Vizbaras (fortepijonas, Lietuva), Vilniaus B. Dvariono dešimtmetės muzikos mokyklos fleitų ansamblis (vad. – M. Pupkovas), V. Juodupuis (muzikologas)
4 d. 12, 18 val. – „DON KICHOTO ŠALYJE“. Choreogr. – R. Kudzmanaitė, G. Zasčižinskaitė, R. Taučiūtė, I. Gerulskytė, E. Eismontaitė, G. Bernotaitė (N. Juškos baletu ir šokių mokykla)	3 d. 16 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės R. Lipinaitytė (smuikas), I. Baikšytė (fortepijonas). Dir. – M. Staškus. Programoje A. Dvaržako, B. Martinu, W.A. Mozarto kūriniai	8 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės R. Lipinaitytė (smuikas), I. Baikšytė (fortepijonas). Dir. – M. Staškus. Programoje A. Dvaržako, B. Martinu, W.A. Mozarto kūriniai
Choreogr. – R. Kudzmanaitė, G. Zasčižinskaitė, R. Taučiūtė, I. Gerulskytė, E. Eismontaitė, G. Bernotaitė (N. Juškos baletu ir šokių mokykla)	4 d. 17 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės R. Lipinaitytė (smuikas), I. Baikšytė (fortepijonas). Dir. – M. Staškus. Programoje A. Dvaržako, B. Martinu, W.A. Mozarto kūriniai	9 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Orkestro artistų koncertas“. D. Narkevičius (smuikas), S. Rinkevičiūtė (smuikas), S. Maigienė, (smuikas), T. Banzaitytė, (smuikas), V. Šiugždinienė, (violončelė), Ž. Valkaitytė (fleita), V. Giknus (fleita), I. Šalna (obojos), T. Bieliauskas (anglų ragas), A. Puplauskis (fagotas), R. Šidiškis (fagotas)
Festivalis „Monobaltija“ Kaunas 2014	4 d. 18 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės R. Lipinaitytė (smuikas), I. Baikšytė (fortepijonas). Dir. – M. Staškus. Programoje A. Dvaržako, B. Martinu, W.A. Mozarto kūriniai	9 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Orkestro artistų koncertas“. D. Narkevičius (smuikas), S. Rinkevičiūtė (smuikas), S. Maigienė, (smuikas), T. Banzaitytė, (smuikas), V. Šiugždinienė, (violončelė), Ž. Valkaitytė (fleita), V. Giknus (fleita), I. Šalna (obojos), T. Bieliauskas (anglų ragas), A. Puplauskis (fagotas), R. Šidiškis (fagotas)
7 d. 17.30 – „KRITIMAS TAMSA“ (pagal V. Nabokovą) (rusų kalba). Vaidina V. Fijalkauskas	4 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Lietuvos kamerinis orkestras. Solistės R. Lipinaitytė (smuikas), I. Baikšytė (fortepijonas). Dir. – M. Staškus. Programoje A. Dvaržako, B. Martinu, W.A. Mozarto kūriniai	10 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
7 d. 20 val. – „SAŠOS ČIORNYJ KONCERTAS FORTEPIJONUI IR ARTISTUI“. Vaidina A. Devičenko (Rusija)	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	11 d. 16 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
8 d. 17.30 – „DOSTOJEVSKIKAS KLAU-SIMAS“ (pagal F. Dostojevskį). V. Šuškevičius (Baltarusija)	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
8 d. 19.30 val. – „ANT RATŪ“ (suomių kalba su anglųkais subtitrais). Vaidina P. Heikkinen (Suomija)	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
8 d. 21.30 val. – „JOBAS, MANO DRAUGAS“ (lenkų kalba). Vaidina J. Stolarski (Lenkija)	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
9 d. 17.30 – S. Beketo „PASKUTINĖ KREPO JUOSTA“. Vaidina J. Budraitis	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
9 d. 19.30 – Alfersas „RAINERIO RYTAS“ (rusų kalba). Vaidina I. Taalmaa (Estija)	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
9 d. 21 val. – M. Gauer „DIVA“ (anglų kalba su lietuviškais subtitrais). Vaidina W. Komar (JAV, Lenkija)	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
Kauno mažasis teatras	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
2 d. 19 val., 3 d. 18 val. – PREMJERA!	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
H. Pinterio „GNOMAI“. Rež. – A. Veverskis	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
9 d. 19 val. – F. Rame, D. Fo „LAISVOJI PORA“. Rež. – R. Januškevičiūtė, A. Baniūnas	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
Kauno lėlių teatras	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
3 d. 12 val. <i>V. ir S. Ratkevičių lėlių muziejus</i> – PREMJERA! „PELIUKO PASAKŲ DIRBTUVĖLĖ“. Autorė ir rež. – G. Radvilavičiūtė	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
4 d. 12 val. – „MEŠKIUKO GIMTADIENIS“. Rež. – R. Bartninkaitė	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
KLAIPÉDA	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų pilijy“. Valstybinis Vilniaus kvartetas. Solistė J. Leitaitė (mecosopranas). Programoje C. Francko, R. Schumanno, F. Schuberto, G. Caccini, G.F. Händelio, A. Raudonikio, A. Klovos kūriniai	12 d. 19 val. <i>Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> – Simfoninės muzikos koncertų sezono pabaiga. Kompozitorius B. Dvariono 110-mečiui. Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras. Solistas V. Gluzmanas (smuikas). Dir. – J. Domarkas. Programoje R. Strausso, B. Dvariono, P. Čaikovskio kūriniai
Klaipėdos valstybinis dramos teatras	11 d. 16 val. <i>Traķų pilies Didžiojoje menėje</i> – iš ciklo „Muzika Traķų	

Savaitės filmai

Gražuolė ir pabaisa ***

1810-icji. Nuskendus laivams, bankrutavęs pirklys su šešiais vaikais pri-verstas bėgti į kaimą. Pati linksmiausia ir žaviausia iš jų yra Gražuolė. Kartą pirklys atranda Pabaisos namus. Šis nuteisia mirti pirklių už tai, kad tas pavogė jo rožę. Gražuolė nusprendžia pasiaukoti už tėvą. Tačiau Pabaisos namuose jos laukia ne mirtis, o keistas gyvenimas, kuriamė susipy-nė fantazijos, stebulkai ir melancholija. Gražuolė nori įminti Pabaisos pa-slaptį. Tai – tragiska istorija. Gražuolė nori padėti užburtam princiui – Pabaisai išsilaisvinti iš nevilties ir taip atranda tikrąjį meilę. Šikart garsiąja pasaką ekranizavo režisierius Christophas Gansas. Vaidina Lea Seydoux, Vincent'as Casselis, Andre Dussolier, Eduardo Noriega (Prancūzija, Vokietija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Ji ***

Veiksmas nukels į netolimą ateitį, kurioje gyvena ką tik išsiskyręs rašytojas Teodoras (Joaquin Phoenix). Jis jaučiasi vienišas ir netrukus įsimylė naujai įsigytą kompiuterių sistemą. „Samanta“ yra kompiuteris, bet kalba Scarlett Johansson balsu. Būtent ši kompiuterinė mergina Teodorui atrodo tobula. Tačiau naujas Spike'o Jonze'o, išgarsėjusio filmu „Būti Džonu Mal-kovičiumi“, kūrinys – ne apie naujas technologijas. Režisieriu jos tik pretekstas prabiliu apie meilę, intymumą, žmones, kurie būdami šiam pasaulyje ir konkretioje erdvėje iš tikrųjų gyvena kitur. Taip pat vaidina Amy Adams, Rooney Mara, Olivia Wilde (JAV, 2013). (Vilnius)

Kita moteris ***

To paties vyro žmona ir meilužė sužino, kad jis joms abiems neįstikimamas su kita moterimi. Trys moterys susivienija, kad atkeršytų neįstikimajam. Nico Cassaveteso komedioje vaidina Cameron Diaz, Leslie Mann, Nikolajus Coster-Waldau, Kate Upton, Donas Johnsonas, Tayloras Kinney'us, Nicki Minaj (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Nimfomanė. 1 dalis ****

Vienišius Zeligmanas randa gatvėje primuštą, vos gyvą moterį. Parsivedęs namo, jis klausosi Džo pasakojimo apie jos gyvenimą, tévus, erotinius nuotykius. Didysis provokatorius Larsas von Trieras filme sugrižo prie pasutiniai metais jį ypač jaudinančių temų – mirties, lyties, kaltės, depresijos. Tarp Džo (Charlotte Gainsbourg) ir jos pasakojimo besiklausančio Zeligmano (Stellan Skarsgård) iš esmės vyksta filosofinė diskusija. Tačiau von Trieras nickad nenori būti monotoniskas, todėl filmo stilius pasižymi kontrastais – lyrikos ir atviro grotesko, tragicizmo ir net burleskinių rodomo sekso. Nors Lietuvoje filmą buvo siekta uždrausti, esą jis pornografinis, režisierius nesiekia sužadinti žiūrovų geismus. Greičiau atvirkšciai, bet kad tai suprastų, žiūrovams prireiks ne tik humoro jausmo, bet ir intelekto pastangų (Danija, Vokietija, Prancūzija, Belgija, D. Britanija, 2013). (Vilnius)

Nojaus laivas ***

Jei prameigojote tikybos pamokas ar neskaitėte Biblijos, naujame Darreno Aronofsky („Juodoji gubė“, „Imtyninkas“) filme sužinosite viską apie Nojaus numatyta didžiųjų tvañų. Išsigandęs savo viziją Nojus (Russell Crowe) pradeda statyti laivą, kuriame tilptų visos gyvūnų rūšys. Vis dėlto tai iš nuotykių filmų gerai pažįstamas personažas – jo raumenys lyg arbūzai, jis galė iškart susigrumti su trimis užpuoliukais, o laisvu nuo didelių darbų laiku šnipinėti kaimyninę gyvenvietę, kad įsitikintų: artejantiesi tvañas išgelbės žmoniją nuo blogio. Tačiau nors Holivude niekas neišleis 130 milijonų dolerių, kad būtų išskreiptos tikėjimo dogmos, filmą režisierius kūrė pagal savo komiksą, kuriamė sujungė ne tik Biblijos epą, apokritus, bet ir fantasy elementus. Todėl daug démesio filme skirta herojaus šeimai – žmonai (Jennifer Connelly), sūnumas (Logan Lerman, Douglas Booth), įdukrai (Emma Watson) (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Žudymo aktas ***

7-ajame dešimtmetyje Indonezijoje vyko masinės žudynės, prisdengiant neva noru sunaikinti komunistus. Kariuomenės vadovaujami baudėjų būrai žudė savo kaimynus, nekaltus žmones, moteris ir vaikus. Dabar žudikai užima aukštus postus, yra turtinčių ir įtakingi. Jie didžiuojasi savo praeitimi. Joshua Oppenheimeris susitiko su masiniu žudynių vykdytojais ir paprašė juos prieš kamerą prisiminti jaunystės laikus, atkurti savo veiksmus, prisiminti, ką jautė žudydami. Filmo personažai žavisi amerikiečių kinu, todėl priešais kamerą jie pasijuto aktoriais. Siaubingų praeities įvykių rekonstrukcija žudikams tapo realesnė už jų tikrus poelgius. Toks netiketas filmo kūrimo metodas leido režisierui priartėti prie blogio esmės, sukurti įsimintiną, kartais poetišką, kartais fantasmagorišką, bet apibendrintą moralinės degeneracijos tyrimą. Gal todėl vienas filmo produserių Werneris Herzogas pavadinio jį išsurrealistiškiausiu ir siaubingiausiu pasutinio dešimtmecio dokumentiniu filmu (Danija, Norvegija, D. Britanija, 2012). (Vilnius)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

2–8 d. – Viešpatavimas (JAV) – 11.30, 14.45, 18, 21.15
Kita moteris (JAV) – 11, 13.30, 16.15, 19, 21.45
Gražuolė ir pabaisa (Prancūzija, Vokietija) – 11.30, 14.05, 16.40, 19.15, 21.50
10 d. – G. Rossini „Pelenė“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 19.55
2–8 d. – Operacija riešutai (JAV) – 12.45
Nepaprastas žmogus-voras 2 (3D, JAV) – 11.45, 15, 18.15, 21.30

Nepaprastas žmogus-voras 2 (JAV) – 13 val.

Nojaus laivas (3D, JAV) – 12.15, 15.30, 18.15,

21.30; Nojaus laivas (JAV) – 16.30

2–5, 7, 8 d. – Greitasis „Maskva–Rusija“ (Rusija) – 14, 16.15, 18.45, 21 val.; 6 d. – 14, 16.15, 18.45

2–8 d. – Operacija riešutai (JAV) – 12.45

Nepaprastas žmogus-voras 2 (JAV) – 11.45, 15, 18.15, 21.30

Nepaprastas žmogus-voras 2 (JAV) – 13 val.

Nojaus laivas (3D, JAV) – 12.15, 15.30, 18.15,

21.30

2–8 d. – Rio 2 (3D, JAV) – 13.30, 18.30

2–4, 6–8 d. – Rio 2 – (JAV) – 11.15, 16 val.;

5 d. – 11.15, 11.45, 16 val.

2, 3, 8 d. – Rio 2 (JAV) – 11.45

Stebulkų namai (Belgija) – 13.45, 18.30

Stebulkų namai (3D, Belgija) – 11.15, 15.45

Oculus (JAV) – 14.15, 19.15

2–6, 8 d. – Kapitonas Amerika: Žiemos karys (JAV) – 17.45

2–8 d. – Trys dienos nužudyti (JAV) – 21.50

Directed / už Lietuvą! (rež. E. Velyvis) – 21.15

Nimfomanė. 2 dalis (Danija, Vokietija, Prancūzija, Belgija, D. Britanija) – 21.45

Forum Cinemas Akropolis

2–8 d. – Viešpatavimas (JAV) – 11.30, 16.15, 19, 21.50

Kita moteris (JAV) – 14.10, 16.40, 19.10, 21.10

Gražuolė ir pabaisa (Prancūzija, Vokietija) – 10.45, 13.15, 15.50, 18.25, 21.40

2–8 d. – Operacija riešutai (JAV) – 12.30

Nepaprastas žmogus-voras 2 (3D, JAV) – 11.15, 14.30, 17.50

Nepaprastas žmogus-voras 2 (JAV) – 21.30

2–4, 6–8 d. – Rio 2 (3D, JAV) – 11 val.;

5 d. – 11, 13.30

Rio 2 (JAV) – 10.15, 14.50, 17.10

Stebulkų namai (Belgija) – 10.30, 12.40,

14.40, 16.45

Oculus (JAV) – 18.50

Greitasis „Maskva–Rusija“ (Rusija) – 19.30

Nojaus laivas (JAV) – 21 val.

Sabotažas (JAV) – 21.20

„Skalvijos“ kino centras

2 d. – susitikimas su Airijos kino produiseriu,

režisieriumi bei žurnalistu Marku McLoughlinu ir filmas „Blood Rising“ – 15 val.

3 d. – Lietuvos kino apdovanojimų „Sidabrinė gerė“ tiesioginė TV transliacija – 18.30

3 d. – Nimfomanė. 1 dalis (Danija, Vokietija, Prancūzija, Belgija, D. Britanija) – 16.40;

5 d. – 21 val.; 7 d. – 20.20

4 d. – Nimfomanė. 2 dalis (Danija, Vokietija, Prancūzija, Belgija, D. Britanija) – 20.30;

6 d. – 19 val.; 8 d. – 16.40

3 d. – Laisvės tango (Prancūzija, Belgija, Liuksemburgas) – 19 val.; 5 d. – 17 val.;

6 d. – 21.15

3 d. – Filomena (JAV) – 21 val.; 4 d. – 16 val.;

5 d. – 15 val. (seansas senjoram); 5 d. – 19 val.; 6 d. – 17 val.; 7 d. – 17 val.

KAUNAS

Forum Cinemas

2, 3 d. – Viešpatavimas (JAV) – 12.15,

15, 17.45, 19.15, 22 val.; 4 d. – 15, 17.45,

19.15, 22 val.; 2–8 d. – Kita moteris (JAV) –

11, 13.30, 16, 18.50, 21.40

2–4, 8 d. – Gražuolė ir pabaisa (Prancūzija, Vokietija) – 10.30, 13.05, 15.40, 18.15, 21 val.

5–7 d. – 13.05, 15.40, 18.15, 21 val.

2–8 d. – Operacija riešutai (JAV) – 10.45

Nepaprastas žmogus-voras 2(3D, JAV) – 14,

17.20, 20.45; 2, 3, 5–8 d. – Rio 2 (3D, JAV) –

14.45; 4 d. – Rio 2 (JAV) – 10.15, 12.15;

Stebulkų namai (Belgija) – 12.35; 2–8 d. –

Stebulkų namai (3D, Belgija) – 10.15, 14.15

2–8 d. – Nojaus laivas (JAV) – 20.30

„Gražuolė ir pabaisa“

7 d. – Premjera! Vienatvės gaudesys (dok. f., rež. ir scen. aut. A. Marcinkevičiūtė) – 19 val.

2, 3 d. – Kita moteris (JAV) – 12, 14.30, 18.45,

21.30, 23.50; 4–8 d. – 12, 14.30, 18.45, 21.30

2, 3 d. – Gražuolė ir pabaisa (Prancūzija, Vokietija) – 10.45, 13.20, 15.55, 18.30,

21.15; 4, 8 d. – 10.45, 13.20, 15.55, 18.30,

21.15; 5–7 d. – 13.20, 15.55, 18.3